

quat: vndicet se ut p̄t. **N**ed illa tria sup̄iora ī opib⁹
 abrahe agnoscam⁹. quartū aut̄ nō ita ē. qm̄ etiā circa
 cedentē seruauit affectū p̄ntis. ut eū nō solū nō per
 sequeretur: sed etiā captū liberaret ac erueret. Deniq⁹
 cū apl's tria illa doceat. quartū p̄ceptis suis soluit. qd̄
 addiderat philosophia. **N**ec em̄ cū discipulū ul' pacifi
 cū pplm̄ īformare vult. **S**i fieri p̄t cū oib⁹ q̄ hōib⁹ pacē
 habētes. **D**einde si hoc nō p̄t. ete n̄ discordias n̄
 inimicitias. **I**deoq; addidit. **N**ō v̄dicātes tm̄i. **I**n q̄
 fcaū illud includit. **V**indicare nos nequaquā velim⁹: si
 date iquit locū ire. **H**abes et quartū ut discedas ma
 gis. **q̄** v̄dictā dō dimittas: q̄ tibi erigas. **N**ūc autē
 fr̄es qui p̄mī libelli spaciū dilatauim⁹. ī pace cohabi
 tātes: et nosmetip̄os p̄ paciēciā tuā supportātes:
 deo aut̄ v̄dictā dimitte. finē ponam⁹.

Explicit liber p̄m⁹. Inapuit Capla libri sc̄di.

De edificatiōe claustrī materialis.
Ut edificia fr̄m̄ er̄t cohabitatiōes sc̄larū fiant.
Que sūt q̄ fr̄ibus dēdāt.
Quod tria sunt ī abo cōsiderāda.
De habitu et nūo uestiū.
De hys q̄ vagi et ociosi fr̄ib⁹ laboratib⁹ decrahūt.
Ut prelatus sit sapiēs nō negligens.

Lib⁹ exquisitus

Quod duodecim sunt aduersioes claustrum. Id est Platus
negligens. Discipulus inobediens. Iuuenis otiosus. Senex
obstinatus. Monachus curialis. Canonicus irregularis
causidicus siue monachus. Habitus pretiosus. Rumor
in claustris. Vis in capitulo. Dissolutio in choro. Irreue-
rencia iuxta altare.

De plato negligente.

De discipulo inobediente.

De iuvene otioso.

De senex obstinato.

De curiali monacho canonico ut iuso.

De causidico.

De habitu pretioso.

De cibo exquisito.

De rumore in claustris. et de regina saba.

De lite in capitulo.

De dissolutione in choro.

De irreuerentia iuxta altare.

Incipit prologus in librum secundum de claustris anime

Dantur tamen de hijs que ad
edificationem claustrum materialiter
pertinent. quibusdam forsitan soluto
grauiori apparebo. necesse tamen
indignas. sed eos qui in motio-
res sunt a seculo laudantes. mones
eos qui multa et preciosa
possident. doces illos qui paup-
tate et humilitate gaudent.

Dico tñ multos ēē ī maiorib⁹ eccl'is. q̄lis mltā posside-
ant. ī alijs tñ paup'tatē amāt: possidēt ea tāq̄ nō possi-
dētēs. utūt⁹ possessis q̄si nō utētēs: exēpla paup'tat⁹
diligūt. et ea q̄ de paup'tate scripta sūt studiosē legūt:
legētēs seipōs aspiciūt. et sub onere diuiciarū gemūt.
Hī sūt paupes spū. nō hītu. Nos autē ad oclm paupes
sum⁹. locū mutauim⁹. nō am. vestē. nō mētē. Sūt
etiā ī maiorib⁹ eccl'is. aliq̄ sublimēs ocul. īflatī sup'bie
spū. qui paupes frēs. cū sup' uenerūt ex latere respiciūt:
derident eos. detrahūt illis. vacantes ocio. ponētes sym-
bali. quasi canes dente lūido ossa paup'm frīm cor-
rodētes. oclētes sacū iheronimi. tunicā bñdicti. mat-
tilā eulali. lacrimas arsenij. nuditatē pauli. ossa
helisei. Ab hīs igit⁹ fī tēnie. sicut sup' exorauī lōge
fac nomē tuū.

Incipit liber secundus de edificatiōe claustrī ma-
terialis. Capitulum primū

Nomīa de ordinatiōe claustrī ma-
terialis fī aliq̄d mediocritatē sectā-
do dicturi sum⁹: ordīe igrūo cōsi-
derāda nob' q̄ttuor occurrūt. scz
qui sint qui teneāt ordinē. aut
quid teneāt. ubi maneāt. et vñ
uiuat: ut plures sit et boni ppo-
siti. ut colitandi suppetat edificia: et victui habeat
necē. Sit tñ ī nōis discretio. ī pposito deuotio: ī
edificijs mediocritas. ī r'bus possessis frugalitas. ne
si creuerit turba nascat⁹ turbatio. aut pro difficultate
propositi subrepat despectio. ne ex edificiorū magni-

uicome sub intere clatis. aut ex habūdācia rerū. se miserat
tēptatio. Qui em̄ volūt diuites fieri. iūdūt ī tēptatōe
et ī laqueū dyaboli. *De discreto nūo fr̄m.*

Omnēda ē ut dixim⁹ discretio ī nūo fr̄m. ut tot sil
habitēt. qui ordinate uiuē possit. ne ul' excūsate
paup̄tate īregularit' uiuāt: ul' pro multitudine colubi
tācium nēitati eoz illata q̄rāt. Sed dū q̄rūt plura.
crescat exteriorū cura. spargūt p̄ diuisas īgiones ecclie
bñficia. spargūt et fr̄es: soli mē sc̄lares h̄itant: nolētes
pati fraudē. sed iudicio itendē pati. Qui v̄eo p̄ cellu
las duo ul' tres ul' etiā quattuor: a quibz sil habitāt. dā
strali nō coarctāt lege. loquūt et q̄n et cū q̄s vo
lūt. Nec horū tñ siue aliorū vitā accuso: sed quid ī v̄is sp
p̄iculi lateat am̄icio. In hys autē quidā monachi quos
heredes bñ bñdicti nouim⁹ ēē. discretionē seruāt. ut si
fr̄m sup̄habūdet nūis. et det' eis possessiōis locus remo
tior. nō min⁹ q̄ duodeci fr̄es trāsmittūt. ne religiōis op⁹
paup̄tatis negligēcia corrūpat.

De institutiōe propositi.

Propositi n̄ri tēpanda ē īstitutio. ne ul' dissolūti
uiuam⁹ ī delicijs. aut arduitate p̄p̄iti desistam⁹
a cepto. Aut em̄ bñs ambrosi⁹ sup̄ bñ īmaculatā. Quid
dicā īquit de hys? Sūt em̄ ī nob̄ qui h̄nt timorē dei
sed nō scdm̄ sciām. statuētes duriora p̄cepta. q̄ nō pos
sit hūana iudicio sustinē. Timor ī eo ē. q̄ vidēt sibi
īsalere. sed īsciā ī eo. q̄ nō op̄atū n̄e. n̄ estimant
possibilitatē. Op̄aciām itaqz n̄e. nō ē em̄ extra
n̄e ordinē op̄ati. n̄ sic tñ ut sit ad delectatiōē car
nis op̄assio. sed ad sustētatiōē. Est et op̄assio de pro
posito n̄ro. Aut em̄ bñs augustin⁹ ī v̄igila quā nobis

tenenda proposuit. **S**i hys iquit qui venerunt ex moribus
 delicatioribus ad monasterium. aliqd alimētorū vestimētorū
 opimētorū dat? qd alijs forcioribus et felicioribus nō datur?
 cogitare debet quib? nō dat? quātū de sua seculari vita illi
 ad istā descēderit. qm̄ ad aliorū qui sūt corpe firmiores
 puenire nequeunt. **A**dmet igit? nū ppositi legē medio
 critas: q̄ nouit equalit? oībus sua parti.

Ut edificatio fr̄m ex cohabitatioēz secularū fiat. ij

Quāgrū uidet? nob edificia fr̄m. ex cohabitatioēz
 secularū debē statui. ne silētiū claustrī siue dor
 mitorij quies. tumultuātis ppli strepitu turbet? ne
 dū lingua tacet rīdeat cor: ul? dū corp? quietē rāpit
 anim? sit inquietus. **E**dificia fr̄m nō supflua sint. si
 hūilia: nō voluptuosa. sed honesta. **V**tilis ē lapis in
 structura? sed quid prodest ī lapide telatura? **V**tile
 hō fuit ī structioē tēpli: erat em̄ for? significatioēis et
 exēpli. **L**egat? em̄ genesis ī libro: nō ī pariete. **V**estit?
 eua ī pietē. paup? aut? uir? parietē nudus accubabat.
Dat? ade tūca pellicea: fr̄m vō militando coarceat? hūe
 mali molestia. **A**iteat hō si cui fore licitū debeat. ill? qui
 ī urbib? a ī vias morāt? ad qd ofluat ppli frequēcia? ut
 simplicitas cor? teneat? delectatioē picture. qui nō de
 lectāt? subtilitate scriptūe. **N**ob? aut? qui solitudoē delec
 tant. **V**tilior ē equus aut? bos ī agro q̄ ī pietē. **H**ic faciāt
 oculos vidēdo: ibi laborāt nēcitati subuēiēdo. **H**ospitiū
 domos duas ēē volum? vna q̄ fr̄ib? qui ī lignōis habi
 tū gerūt. siue etiā q̄busdā psonis secularū. quos abbat?
 seu fr̄m puidēcia ibidē suscipiēdos decreuerit deputet?
 aliā vō domū tēciore. ill? suscipiēdis volum? esse
 deputatā. qui lingua ul? hūu claustralū pacē turbare

possent. **D**ic igitur seruanda sunt tria in edificando. id est posicio. dispositio. dispositio. ut posicio sua in moueat a secularibus dispositio vero solares in moueat. dispositio autem non superflua sunt. sed utilia.

Que sunt que fratribus concedunt? Capitulum iij

Heros. vineas. pecorum greges. ortos. prata. laas. nutriendis piscibus aptos. fratribus habendos decimus. huius enim victui necessaria prebent. Decimas vero non recipiant. nisi de his quos incolunt agris. Non villas. non carum redditus. non iura fori. non thelonei nummos. non tunc seruati mercatorum laboriosos ut ita dicam recipiant obulos. Que enim iusticia est. ut si vendideris ouem vidua. iure fori. numerum reddere cogatur? Non obtineant iudicis vices. nec more principum militibus ducunt. sed oppressis subueiant. et pauperum fratrem ministrant obsequijs. Quattuor sunt in tribus obsessis obseruanda. scilicet ne licita iniuste acquiramus. aut iniuste acquiritis illuc perfruiamus: ne multa quibus licita possideamus. aut illicite licita defendamus. Male enim acquirere. aut male uti acquisitis: de licito facit illicitum. Multa vero possidere. propinquum est cupiditati. et sic quandoque quod minus diligit. male defendi solent. Duo sunt qui illicite acquirere solent. id est cupiditas et superbia. et duo que male frui acquisitis. id est gula et luxuria. Duo sunt qui male possidere volunt. id est prodigus et auarus. unus ut congreget. aliter ut dissipet. et duo qui possessa defendunt. id est inopia et prudentia mundi. Superbia dyabolo clausit celum. gula primo parenti abstulit paradysum. auaricia diuiti aperuit infernum. inopia vero adhuc corrumpit mundum. Hec omnia sunt diuitias sequi. Est enim vicijs locus in diuitijs. beatum vero sedes humilitas. humilitate autem locus est pauperum.

tas. De qua btus gregorius. Paupertas iat bonis metibus
solet esse custos humilitatis. *consideranda*

Et tria sunt in cibis consideranda. Sapientia quoniam

Quoniam per esum primipentis culpa supersit iuncta. ideo
cauedu nobis est. ne sicut ille per escam paradisi meruit
egressu. ita et nos arcemur ab ingressu. Sunt igitur tria in cibo
consideranda. id est quid. et quando. et quantum. *in medam. scilicet* cibi
species. hora. et mensura. ne illicitum. aut extra horam. a blata
mensura aliquid sumamus. *Illatum* inquit ad adam in paradiso.
et expellit. ex hora ionathas. et a patre maledicit. populo
vero israel ad sepulchra impietatis ultra mensuram. et occidit.

transgreditur ad adam preceptum domini. frangit ionathas quod militum
do populi. decipit israel in saturitate cibi. *obseruabat*
Sic igitur transgressio
meruit expulsiōem. negligēcia voti cōis maledictionē.
saturitas mortē. In hys si cotidie decipiunt. dū murmu
rantes in deserto cum israhēle. et egyptias carnes et ollas
suspirantes. et preceptum platonum transgredimur. et quod cōmune
a fratribus tenet. negligēt obseruamus. *Rur* autem transcamus
ad ea que necessitati secundum mediocritatem credunt habenda. Fructibus
arborum et nascentibus herbe utantur. butyro autem oleo. seu lacte
non sagumie eorum pulmenta addunt. *A carnibus* abstine
ant. nisi autem necessitate. aut dispensatione extra iunctum
alicubi credat. *Imo* liceat uti fratribus in iunctu. sed tamen
vitandum sumope nobis esse credimus. quod cum verecundia
dicturi sumus. ne scilicet cum misericordie credat. ut a quibus
fieri solet. quasi ex debito requiratur. *Non enim* permittimus
sed credimus. *Si autem* locus aut paupertas quod credi
mus negauit. hys que ego aut possessio miserauit.
sine murmure utantur. *Nemo* igitur nostri propositi abhor
reat abstinentiam. que de omnibus ciborum generibus. solum carnis

excludit usum, cetera uo deest. ac benigne subministrat.
In hys ciborū gñib⁹. q̄ nātati sēu licita fore dirim⁹. tria
sūt obseruāda. id ē modus. mēsurā. & nūs. **M**odus ut
moderate utam⁹ appositis. mēsurā ut apposita sustēta
aōi. nō delectationi sufficiāt. nūs ut ex aliquo appo
sitorū i ficiant. ne abstīnēcia nimia caro afflicta de
ficiat. aut satietate luxuriēt. **I**n mēsurā deb⁹ esse eq
litas. nō quātitatis. sed sufficiēcie. **U**nde bt⁹s augustin⁹.
Nō equalit⁹ iqt̄ oib⁹. qz nō equalit⁹ ualeat oēs. **H**ec equa
litas ē nō quātitatis. sed sufficiēcie. **T**ūc em̄ res eq̄lit⁹
diuidit⁹. cū ille qui diuidit prout cui⁹ opus ē. Singulis
p̄tatur. **I**n hō multi multociēs decipiū⁹. cū delicatiori
alicui usum laucioris decessū uiderit. **N**ō ē iquit⁹ hec
equa i lūgno. q̄ p̄sonas i caput. diuites honorat. et sic
iūgit ut ait augustin⁹ detestāda p̄sitas. ut i monas
terio ubi quātū pnt fūt diuites laboriosi. fiant pau
pes delicati. **H**ī mēsurā q̄rūt voluptatis: uo nātatis.
Quattuor p̄ silitudinē dicūt⁹ ēē mēsure. id ē mēsurā
auaricie. et voluptatis. mēsurā dispēsatiōis & nātatis.
In hys lex q̄ mē emētes & uendētes habet. p̄ silitudinē
p̄t assignari. **A**uaricie mēsurā ē nimia parcitas. mē
surā uo voluptatis supfluitas. mēsurā dispēsatiōis
benignitas. mēsurā nātatis sufficiēcie equalitas.
Auaricia subtrahit nātati. voluptas excedit nāt
tatē. dispensatō nātati misericordit̄r addit ne
cessitas debitū idigēcie iquirat. **P**olet mercatores
duab⁹ q̄n⁹ mēsuris uti. una qua uēdētes sua dis
tribuit. que minor ē. altera uo emētes aliena re
cipiūt. sed h⁹ maior ē. **M**aiorē sibi: minorē p̄ximo.
Hic quidā p̄lati. auaricie & voluptatis mēsurā

utentes, nimie paritatis vasallo subiectis mīstrāt.
ipī aut pleno supfluitatis utūt modio. Paratātē pre-
dicāt subiectis: sed ipī voluptatē sequū. Sūt et alij
mercatores, qui rectis utētes mēsuris, emētī munī
ex sola benignitate misericordie ipēdūt, quib⁹ benig-
nitas quorūdā platorū opat⁹: qui cū subiectis nectia
pvideant, addūt etiā qñq; minus p fās aliq volup-
tuosa ne deficiāt. Itām igit⁹ ī domo religioīs mēsu-
ra discreciōis, hīc ē em mēsurā q singulis sufficiens est.

De numero ferculorū.

De nūo aut ferculorū, ēta nob⁹ considerāda ē rō.
ne si multis offeras unū, alicui sit ingrātū.
aut si nūositate ferculorū credas: vitij supfluitatis
ituras. In dieb⁹ igit⁹ ieiuniorū duo fercula cocta
sufficiāt, ut sicut aut btus bñdctis qui nō pnt ex uno,
ex alio efficiant⁹. Tercū vō ex nascētis terre, seu ex
alio aliquo qd crudū vesi possit. In ceteris vero dieb⁹
propt⁹ causā q sup⁹ dixim⁹, ī hora prādij duo fer-
cula cocta, ī cena vō unū crudū seu coctū, p velle
disponētis hīc liceat. Preter hīc aut sūt et alia pieta-
tis fercula, q ad platorū dispēsaciōē ptiēt. Licet
em platis pter hīc q cessa sūt aut frīb⁹ gñaliter,
aut alicui de mēsa sua aliquid ex descēsiōis
benignitate tñsmittē, n̄ tñ eis iustū videri debz,
quos fecit alia vsuetudo fortiores, si min⁹ pati vd-
lentibus, siue illis qui nimie paciū⁹ laborē, aliquo-
tiens pietas m̄gri prouideat.

De habitu et nud vestitū . v.

Uobis frēs dī. Nō sit notabilis hītus vī, nec
affectetis vestibus placē sed morib⁹. Quat

tuor aut sunt in habitu religionis notabilia. id est vilitas.
 et supfluitas. paucitas et pretiositas. In vilitate vana
 gloria et simulatio. in pretiositate superbia et delictio. in
 paucitate intolerantia aut despectio. in supfluitate amor
 seculi. non amor dei. amor palatii non amor paradisi notatur.
 Utamur igitur mediocritatis mensura. et audiamus apostolum
 dicentem. Non in veste inquiet pretiosa. Et Hieronymus contra
 iovinianum nichilum. Grandis inquit exultatio est anime
 cum propter Christum fueris. mundum habere sub pedibus. et omnem
 eius potentiam. epulas. libidines. propter quod diuicie sperantur.
 vilius mutare cibis. et grossiori tunica pensare.
 De diuersitate vestium a diuersis diuisa dicunt. Volunt enim
 quidam inter purpuram et sacrum. inter sericum et alium.
 linum esse medium. Nos autem qui non sumus de domo ignea.
 sed de ecclesia. in medio lana locamur. quoniam non asperitate mi-
 nimia quicquam purget. non multum recedit a suauitate lineae
 vestis. Qui enim induit mollium in domibus equum sunt.
 in deserto vero non vestas suauitas. sed asperitas qui debet.
 Unde et beatus augustinus. Fateor inquit de veste pretiosa
 erubescere. Et beatus Hieronymus. Sactus inquit et ieiuni-
 um. arma sunt penitentiae. et in media precorum. quoniam iamis
 venter. et habitus luctuosus. abieci. dominum deprecantur.
 Sufficiens igitur vinctumque seminum nostrorum tunice due. pellicea
 una. superpelliceum. pelles. sine pallium. cappa femora-
 lia. caligae. pedules. et propter laborem scapulare. lectua-
 lia vero huiusmodi erunt. talarum de floctis linea. ca-
 pitale linteum. auricularium. cingulum. cultellum. pecten
 acutum. De his qui vagi et otiosi sunt laborantibus

Detrahunt sapienter dextera
Labores manuum tuarum quoniam manducabis. beatus es.

et bñ tibi erit. Quid aut erit illi. q̄ i labore hoīm nō sūt?
 Ipi nō flagellabū? leuib⁹ penis. sed tormētis gūionib⁹ iacu-
 ciabūt? Quid aut dicā de eis qui vagi et ociosi vacā-
 tes fabul. et mūdātes agmē vbor⁹ fr̄ibus labore ma-
 nuū statutis hōis iſtantib⁹. Subſanātes detrahunt?
 Nūquid labor labioz⁹ ipoz⁹ operiet eos? De hys ior-
 dinate et nō scdm formā aplice ambulātib⁹. ad
 thessalonicēses scribit ap̄lus dicens. Denūciam⁹ vob⁹
 fr̄es i noīe dñi. ut subtrahatis vos ab oī fr̄e ambulāte
 iordinare. ⁊ nō scdm traditionē quā acceperūt a nob⁹.
 Ipi aut scitis quēadmodū oporteat imitari nos. qm̄
 nō i quieti fuim⁹ int⁹ vos. neq; gratis panē māduca-
 uim⁹. sed i labore et fatigatiōe die ac nocte laborātes.
 ut nō sinetipōs darem⁹ formā vob⁹ ad imittādū nos.
 Nā cū essem⁹ apud vōs. h⁹ denūciabam⁹ vob⁹. qd⁹ si
 quis nō vult opari. nē māducat. Audiuim⁹ em̄ inter
 vos quosdā ambulare i quiete. inest opantes. sed
 curiose agētes. Hys aut qui eiusmodi sūt. denūciam⁹.
 ut tñ silencio opantes. suū panē māducent.

Ut platus sit sapiens nō negligens. Capl⁹ vii

Possūt h⁹ oīa que sup⁹ dixim⁹. ordinari. ordi-
 nata seruari. nisi negligēciā plator⁹ impediāt?
 Si em̄ caput lāguādū fuit: cetera quoq; mēbra erūt debi-
 lia. Caput mēbra sequū? et discipuli mgrm. Tria sūt
 aut capita. scz corpus. gregatiōis. et mētis. In singul⁹
 siquidē capitib⁹. aures sūt et oculi. Habz em̄ platus
 oculos. quoslib⁹ fr̄es discretos. qui qd⁹ i subiectis vidēt
 i nūciant. Habz et vō mētis oculos. actiū scz et itē
 plationū. Debz igit⁹ platus sapiēs esse. nō negligēs.
 Oculi aut sapiētis i capite ei⁹. idest i xpō. ut se talem

subiectis exhibeat. Quod se xps discipulis prout imitandum,
ut cum apostolo dicere possit. Imitatores mei estote, sicut et
ego xpi. In tribus marie platos xpm imitari debent.
quod in loco xpi sunt. id est in dignitate, potestate, officio.
Fuit enim xpus sacerdos rex et minister. Sacerdos cum in ara
crucis seipsum hostiam daret. Rex cum a ligno regnaret.
Minister cum petri pedibus aquam ministraret. Sacerdos
igitur dignitas. in gratia potestas. minister operatur officium. Dig-
nitati debet reverentia potestati obsequium officio cura.
igitur Duo ex his debentur platos: tantum subiectis. Revere-
tia et obsequium platos exhibenda est a subiectis. cura vero
subiectis impendenda est a platos. Quid? Nonne his
subiecti platos imitari debent? Non. Sed cum viderint
platos in dignitate humiles. in potestate mitis. in ad ministra-
tione cure familiaris servientes. sunt ipsi humiles. mitis.
iuncta officia benigne suscipientes. Sunt enim quidam
qui platos occupatione accusant. ingressus et egressus
eorum dampnant. Causas ignorant. et si cognoverint. tur-
bant. Consilium se ingerunt. cur. quomodo. a quo factum sit
querunt. Hec maria que in silencio debet esse. marthe de-
trahit. et que verba domini audire consueverat. ubi solitati
servit. Hec est falsa maria. Est enim vera maria
et falsa maria. vera martha et falsa martha. Vera
maria tacet. audit. lacrimat. falsa maria querit.
quod non egrediat. quod exteriora non ordinar. quod seclariis
non admisceat. Vera maria emit unguentum. frequen-
tat sepulchrum. ut unguat mortuum. Emit precibus boni
operis. frequenter desiderio deuotionis. ungit verbo deso-
lationis. Falsa maria vendit. frequenter. non sepulchrum.
sed forum. Timeo autem ne cum redierit. cum fatuis virginibus

bus clausā inueniat ianuā. Vera martha dicit qđ
sola mistret. qđ sollicitudinē rei familiaris turbet. qđ
cū sorore bba dñi nō audiat. **S;** qđ dicit ei dñs.
Martha martha sollicita es. et turbaris erga plura.
Porro vñū ē nōm. Docet xps quid sit nōm. vñū
iquit. id ē. vt idē sp sit amin⁹. ne frangat⁹ aduersis.
ne prosperis eleuet⁹. Hic et de anima dī. Et vultus ei⁹
nō sūt amplius ī diuisa mutati. Vultus ī diuisa nō mu-
tant⁹. qñ mēs p⁹ vtutes ad vicia nō īclinat⁹. Sic et
p⁹ aque motū ī piscinā multi descēdebāt. et sanabat⁹
vñ⁹. Et psalmista. Dñā pecū a dño. Vnitās igit⁹ vite.
sanctas ē aīe. falsa vñō martha qđ sola mistret nō
dicit⁹. sed solis exteriorib⁹ delat⁹. Sed qđ filis silem
qrit. vult tñ hēe sociā falsā mariā. Quib⁹ hōz vñū
esset nōm. vñū tñ ē iterariū. qđ cū vnitatē seruare
deberet. detractiōni sardet. Tales platorū dignitatē
nō inueret⁹. nē ptatē timet. sed abutū⁹ lege claustra-
li. et claustri statuta turbant.

De duodecā abusiōibus claustri Capl⁹ viij

Dodecā aut sūt abusiōes claustri. quib⁹ tota
cligioni sūma turbat⁹. id ē platus negligēs.
disapul⁹ īobediēs. iuuenis ociosus. sener obstinatus.
monachus curialis. monachus cauidicus. habitus
pāosus. abus exquisitus. rīmor ī claustro. his in
caplo. dissoluciō in choro. irreuerēcia iuxta altare.
Immoremur igit⁹ ī singulis. de singulis pauca disse-
rentes. **De prelatō.**

Sunt quidā qui sciūt et possūt. et volūt pcesse.
quidā qui sciūt et pñt. sed nolūt. quidā qui
nē sciūt nē pñt. sed volūt. quidā qñē sciūt nē pñt. nē volūt.

Scare et posse et velle. caritatis est vel superbie. scire et posse
et nolle humilitatis est vel iercie. non scire non posse. sed velle.
cupiditatis vel stulticie. non scire. non posse. non velle. discreci
onis et prudencie. Qui enim sciunt et possunt. et volunt posse.
si volunt prodesse caritatis est: alioquin superbie. Qui vero
sciunt et possunt. et nolunt. humilitatis est quod renuntiat. iercie
vero cum sciens si omnino desistat. Qui autem non sciunt non possunt.
sed volunt. cupiditatis videtur esse quod volunt. stulticie si ve
lit quod non sciunt non possunt. Illi siquidem qui non sciunt non possunt.
non volunt. prudenter agunt. **B**una est enim discretio. nolle quod
non potes. providere quod nescis. Quattuor ex hijs que
prodivimus. id est stulticia et iercia. cupiditas et superbia.
negligencia generant: reliqua vero quattuor. id est prudentia et
discretio humilitas et caritas. si nutrita fuerint eliminant.
Ad prudentiam siquidem pertinet consilium. ad discretionem iu
diciu. ad humilitatem custodia. ad caritatem diligentia. Con
siliu providencie. separat a bonis mala: iudiciu discre
tionis eligit que meliora sunt: humilitatis custodia vitium
evitat dampnu. diligentia periculū. In hijs negligencia
locu non habet. Illos vero qui providenter oculos. stul
ticie caligine obertos sunt. qui ab exercicio boni operis
ierces torpent. qui per cupiditatem ad voluptuosa distra
hantur: et per superbiā humilibus non descendunt. illos dico
negligencia possidet. et eorum dissolvit actiones. per
stulticiā intrant negligencia. per ierciam manet. cupi
ditatis desiderio pascat. per superbiā ignat. Audiat
igitur negligens pastor. quod et diligenti pastori dicat.
Bonus pastor inquit auiam suam posuit pro ovibus
suis. mercenarij vero fugit. Animam suam pro ovibus
suis posuit. qui periculosu iugum ascendens locum

clauso silentij ostio claustraliū gregē i pace custodit. **A**liq
 poit. qui ad sustinenda iurgia rei familiaris solus erit.
 qui int' adulatū & detrahēciū linguas. medi' i credit. qui
 pro infirmis laborat. et laborātes pascat. **I**solat' pusilla
 nimes. et cū supb' iarepādo itēdit. **S**alis pastor dicit
 pt. **I**gnosco meas. & **I**gnoscat me mee. **C**ongnoscunt
 oues pastore. quē sepe videt pntē. quē familiaritas
 notū. bñficiēcia reddit amicu. **Q**ues vō pastor agnos
 cit. dū subiectoz mores & actus diligendo attendit.
Unde scriptū ē. **C**onsidera diligētē vultū pecoris tui.
Vultū pecoris **C**onsiderat. qui qd singuli subditoz possit
 nō ignorat. cui p confessionē corda. p curā inspectionē opa
 p expienciā qd possint. p effectum quid velit. vō
 manifestat. **E**t vocē iquit meā audiat. **G**res sūt
 pastore voces. suavis scz. dulcis & alta. **S**uavis ad
 infirmū. ad morientē dulcis. ad surdū ptinet alta.
Infirmat' aut qui tēptat'. morit' qui despat'. **S**urdus
 ē qui nō audit. **A**udiat aut. qui obeduit. **A**udit
 em quāqz infirm' vocē suauē **I**solatiois'. **D**esperans
 dulcedinē obsecratiois'. **S**urdus a spitate iarepacionis.
Et sequi' me mee. **Q**ues pastore sequi'. **Q**uē? **I**llū
 qui pcedit. **Q**uo? **A**d vitā si diligēs: ad mortē si neg
 ligens pcedat. **S**i em cecus cecū ducat: ambo in
 foueā cadūt. **Q**uō pcedūt? **V**ita & doctrīa. **H**ic em
 fiet vnū ouile. et vn' pastor. **P**astor vn' debz ēē i se:
 et vnus cū grege. **O**nus i se. ut qd docet vbiis. impleat
 ope. ut p iracundiā nō mutet' a mōsuetudinē. non
 eleuetur prosperis. nō frangat' aduersitate: sed idē
 pmaneat. paciēcia pseuerante. **T**enet aut pastor
 vnitatē cū grege. qm nō diuidit' a subiectis. p piosiore

subiectoz

habitu. ut p̄ delicatiorē cibū. Dū fit un⁹ p̄ passionē
cū ifirmis. per dispensacionē cū delicatis. ut cū aplo
dicē possit. oībus oīa fecūs sum. ut oēs lucrificerem.
Pastor vō negligēs fugit. **S**ūt quidā plati q̄ fugiūt
qd̄ p̄cipiūt. Cū onera graua et ip̄portabilia ip̄ponūt. et
ea digito mouere nolūt. fugiūt qd̄ p̄cipiūt. fugiūt
cū se subtrahūt. fugiūt cū p̄ alienas dom⁹ bagātes
descendūt. fugiūt. qui q̄ sua sūt q̄rūt. fugiūt. licet
p̄ntes sint. qui cū negligēcias viderūt. se sub silencio
abscondūt. fugiūt qui i moti a quēta sub ocio viuūt.
q̄ a cōi fr̄m dīlio i cedūt. qui praua agūt. et i p̄hedi
nolūt. **I**nde b̄tūs gregor⁹. **L**icet iquit ut dū licenter
i illicita faciūt. subditorū nōo i tradicat. **E**t i eodē
Cūctis se estimat platus ampli⁹ scire. quib⁹ se videt
ampli⁹ posse. **H**ec amant s̄c̄ videri sapientes. **H**ec
causa fuit angelice. et hūane ruine. **P**onā iquit
angelus sedē meā ad aquilonē. **E**t hōi dixit. **E**ritis
sicut dī sciētes bonū et malū. **T**imeat igit⁹ platus qd̄
meruit homo et angelus. **A**ngel⁹ em̄ cū vell⁹ ēē potētor
corruit. hō dū vell⁹ videri sapiētor desipuit. **S**ūt et
tres sp̄s desipicūm. **P**latō⁹ s̄c̄ quidā qui b̄n viuūt.
i subiectos male viuē p̄mittūt. **Q**uidā qui male vi
uūt. i subiectos b̄n viuere cogūt. quidā male viuūt.
et subiectos male viuē volūt. **Q**ui b̄n itaq̄ viuūt et
subiectos male viuē p̄mittūt. exēplo quippe p̄cedūt.
sed dū corrigēdo nō increpāt. errantes delinquūt.
Licet em̄ b̄n viuāt. nōtē tñ est. ut de grege sibi i misso.
gregis dñō racionē reddāt. **C**ur suscipiūt curā gregis.
et fugiūt pondus laboris. **E**t nesciūt. cur suscipiūt.
Et sciūt. et peccare p̄mittūt. cū soli b̄n viuē possent.

tur mortē iurāt. **T**ales plati nutruūt filios heli. qui
cū mulierib⁹ q̄ obseruāt ad ostiū tabernaculi dormiūt.
qui uēientes i silo. sacrificiū nō p̄mittūt. sed antequā
i cendat⁹ adeps. carnē crudā rapiūt. Quasi filij sūt
heli. qui sub platis bñ uiuētib⁹. male uiuūt. Qui cū
mulierib⁹ dormiūt. cū ut hō realit⁹ agūt. ut cū carnis
desiderijs se iungūt. Illos qui ueniūt i silo ne sacrificiū
i peduūt. cū nouit⁹ iustos uerbis et exēplis ab exercitio
bone actionis auertūt. Attendi nō p̄mittūt adipe. qz
extincto caritatis igne. nō i fūdūt bone actioni cordis dul
cedinē. Carnē crudā. nō coctā q̄rūt. qz ebullaciōis
ignē fugiētes. paupertati ⁊ labori se subtrahūt. In ca
nimo etem paupertatis decoqui solēt uiciā carnis.
Carnē crudā ideo desiderāt. ut qñ et quō ⁊ quātum
uolūt sibi coquāt. Tales sūt quidā qui morāt⁹ ⁊ claustr⁹.
q̄si i silo: qui nichil aliud faciūt. nisi qd̄ ut quō ut
quātū uolūt. Illi uō qui male uiuūt. et subiectos bñ
uiuē cogūt. errātes iuocāt. sed fortes occidūt. Reuo
cāt uerbis: occidūt exēplis. Religiosi uideri studēt: qz
i ligiosos sub se habent. Gloriant⁹ de eoz paciēcia.
ut de sua. Quod opari nolūt i perāt. opant⁹ ipsi qd̄
alijs opari licitū nō esse putāt. subiectos cogūt. et a
nēmie cogūt.

De discipulo iobediēte. Abusio scdā.

Iobediēcie morib⁹ ex supbie tumore procedēs. sicut
sames ex vulnere. sic ex ulcere dēptus emanat.
Moribus iobediēcie. lāguor ē aīe. Qui em̄ opari nō
uidt. et p̄t. uiuit. sed languet. Diuit p̄tate: lāguet
uolūtate. Hoc modo p̄m⁹ hō lāguet. qui cū uiueret
p̄tate. ⁊ sanus esset uolūtate: bestijs t̄re p̄positus ē.

fuit. p̄ iobediencie v̄o culpā. sup̄oitus etiā nūc misis.
i ciliabus. p̄ posteros seruit. **Quādo** iherimitas car
nis adunat̄ p̄ tumorē. It̄git q̄nz ut ḡnet languorē.
mens em̄ carnal̄ p̄ tumorē sap̄ie. i currit sepissime
languorē iobediencie. **Que** aut̄ sūt tumoris sp̄es.
Diuri videlicet et mollis. **Duricia** tumoris i carne ē
obstinatio carnaliū i iusticiā. **Hec** aut̄ tribus modis
mederi solz. emplastro s̄z vnguento i ferro. id est
exēplo boni op̄is. cibo iuoniciōis. Disapliā correp
tionis. **Cū** em̄ mens nō emittit samē p̄ iessionē.
ul̄ ex iuoniciōe nō p̄mittit emēdaciōez. restat ut
ferri recipiat iustionem. id ē correpāonem disapliē.
Est aut̄ tumor mollis. cū mens i flata delectat̄ volup
tiosis. cū sectat̄ oīa. sompnolēcia torpescat. **Ex** h̄is
igit̄ languor aīe nascat̄. q̄n duricia obstinacionis
pressa. ul̄ mollit̄ie dissoluta. mēs sup̄ba meliā opat̄.
Assumit sibi iobīa q̄nz nomē iobīe. ut solo nōie glo
riet̄. **Sed** qz obīa multis modis dī. expedit ut
sermo de ea h̄itus alaus ordiat̄. **De obediēcia**
Propont̄ em̄ nomē obīe. p̄cepto f̄cō. et loco. ut desig
net qd̄ p̄cipit̄. mōstrat qd̄ agit̄. nōinet locū i quo
qd̄ morat̄. **De p̄cepto** em̄ dī. iūgit ei obīaz de f̄cō.
p̄pleuit eā. de loco. ap̄ illā morat̄ obediēciā. cū
aliquā i motā seruat curiā. **Priā** ē faciē. scda q̄uis.
ita ad ut̄rūqz se habz. **Leue** em̄ ē p̄ape: sed labor
ē iplē. **Locis** v̄o alq̄n placet: alq̄n displicet.
Placet quibusdā. nō qz habūdet fr̄ibus. sed pisabz.
placet. qz famulis habūdet fabulis. placet. qz solis
cūcta possidz. et sic fit ut voret̄ obīa. cū non sit.
Hanc obediēciā multi desiderāt: ut extra obediēciā

esse queant. **M**ultis autem modis h' obia q'risol: idest
 auxilio. Nilio. i. igenio. Auxilio videlicet pntu. i. filio
 frim: simulacris igenio. ut qd min' auxilio pntu.
 ut exhortationibus frim pt obtineri. Salte simulacris
 igenio. possit adipisci. **H'** aut obia q' d'cedi alicui
 pntu exactione seu f'ht seductoria exhortatione. ut
 etia boni opis simulatoria ostensione. obie nome
 habz: sed re caret. **A**d hac etia obiaz. alijs modis
 puenit: ut qd illis ebus pcedetibus no pt. pmissioe
 muneris obtineat. **D**ic adhuc cu petro. symo mag^t
 morat' in ecclia: et saphura cu anania. **P**er pet^r
 boni plati. p symone anania i saphura. mali sub
 iecti designant. **V**oluit emere symon gram. ista
 obedientia. Ananias et saphura absconderat pte
 substantie: ista uero negotius incubuit. acquirere pe
 tunie. **H**ec e obia cu symonia. **E**st et alia sps
 iobie. q' tn obedientia vocat'. de q' d'. **Q**uia obe
 dista voci vxoris tue. plusq' mee. maledicta tra in
 ope tuo. **Q**uattuor sut aut voces. scz vxoris. mudi.
 dyaboli et dei. **A**udia igit' quid loquat' i me dñs
 deus: no quid loquat' dyabolus. no qd loquat'
 caro. aut mudus. **V**ox vxoris: vox carnis. **V**ox
 aut carnis. voluptas. vox mudi. vaitas. vox dy
 boli iniquitas. vox dei bonitas. **V**ox vxoris obediunt.
 qui carnis suggestioibz. no stradiunt. et plus voci
 vxoris obediunt. q' voci creatoris. **E**st aut vox
 creatoris ad subiectos de platis dicto. **Q**ue dicunt
 facite. que aut faciunt facere nolite. **V**t pueris
 obedias platis inuit. qui etia male opantibus
 obedire iussit. ut sic ingrediaris et egrediaris cu

Dauid sub saule. et eundem honores licet improbum cum samuele.
Inobedientes igitur et superbos. scriptum est testantur. qui prelati
licet pijs non obediunt. et eos non venerantur. Nec bonis tamen
obedias in malum: nisi pijs contradicas in bonum.

De iuvene otioso. Abusio iii

Omnium scilicet laborum faciem gerit. Est autem labor et
oculi interioris hominis: est labor et oculi exterioris. Labor
interior. labor facie: labor exterioris. exercitium operum
omnium. Hanc laborum tria duntaxat: id est in labore discipline.
exercitii. et doctrine. In puericia labor discipline: in iuue-
tute exercitii: in senio doctrine. ut qui nescit. in pueri-
cia discat: qui didicit in iuventute ad usum ducat: quod
ad usum duxit. in senio doceat. Est et alius labor in-
terior. scilicet cogitationis. et meditationis. ut ad eum
pueriat contemplationis. ut si quid per oblivionem sub nube
dubitationis lateat obscurum. fiat cogitatione liquidum.
meditatione liquidius: contemplatione liquidissimum. Cum
enim aliquid de celestibus offerre memoria memini. prout quasi
insusum in cogitatione cernitur: propterea vero meditatione discer-
nitur: ad ultimum vero contemplatione dinoscitur. Attenditur
ergo consideratione cogitatio: illuminatur discretione medi-
tatio: illuminatur imaginatione contemplatio. Est enim cogita-
tio in mente. quasi fumus in igne: meditatio quasi flamma cum fumo:
contemplatio ignis cum flamma sine fumo. Cum autem mens
ad consideranda celestia laborat. tunc cogitatio occupa-
tione temporalium impeditur: meditatio otio turbatur: con-
templatio curiositate iuvocatur. et sic fit quod ut mens otio-
sa voluptate torpescat. Cum igitur homo interior
iacet in laqueo voluptatis. dum somno torpescit exterior.
et sompnus deludit curiositatem. iuvocat et hortatur.

32
exteriorē. ut inclinet aurē rumorib⁹. loquat⁹ vana.
mollib⁹ iduat⁹. mane immedat. gallus cene tinnit
lacionē. **S**untib⁹ dormitū. surgētes ad vigilas obunēt
frēs. vigilantib⁹ illi dormiāt. idētib⁹ surgāt. **S**ed me
lius forsitan esset. si nichil dicerēt. quā si subtractis sal
lab⁹. aut dāomib⁹ oscitādo psalmos decātaret. **H**ec est
tarditas otiosoz. qui nichil opant⁹ ad horā. sed semp
comitat⁹ morā. **H**ij sūt qui expcāt cū asino. n⁹ as
cēdit cū isaac ī mōtē. portātes paleas. et stimulū.
q⁹ qd asinū ptinet. nō ignē ⁊ gladiū q⁹ ptinet ad sac
ficiū. **A**ut em abrahā ad pueros suos. **E**xpcate hic
cū asino. ego et puer cū adorauēim⁹ euerterē ad vos.
Pueri sūt pueriles sensus animi. qui cū asino expcāt.
q⁹ tarditatē semp amāt. **D**uo dicit⁹ ēē pueri. otiosi
videlicet et tepidi. portātes stimulū carnis. paleā
leuitatis. **A**brahā uēo qui it⁹ptat⁹ p⁹ multaz gen
tū ad ē anim⁹. genitoz multaz cogitationū. as
cēdit cū puero. id ē cū corde puro. portās ignē et
gladiū ī māib⁹. **P**ignē caritatē. p gladiū. p di
cacionis vbu itelligim⁹. **P**ortat igit⁹ ignē et gladiū
ī māib⁹. q⁹ qd amat. et qd pdicat. implet opibus.
Ego inquit ⁊ puer euerterē ad vos. **N**ecessē ē ut
ambo ideant. id ē vis rōis. ⁊ puritas mētē. ut reu
tant⁹ ad agendā carā carnis. nō ī desiderijs. sed ī
necis. **S**emp em caro qrit affluēciā cib⁹. liber
tatē oī. **N**ecessaria uēo ipēdēda sūt. nō subtra
hēda. **S**ed ne vacet ocio dū ipēdit⁹ cib⁹. sequant⁹
q⁹ duemūt asino. virga sc⁹ ⁊ onus. **V**irga correcti
onis. ⁊ on⁹ laboris. **I**nter vga siquidē ⁊ on⁹. nō
ē ocio locus. **L**aboret igit⁹ hō iterior ⁊ exterior. ne

Ducat eis. **Q**uid hī stans tota die otiosi? Tota die
otiosi stant, qui omni tpe vite sue, cessantes a bono ope,
i foro pane glie torpētes p̄seuerāt. Audiāt tñ plati
causā ocy. Nemo iquit nos adduxit. Nō epī nō p̄bri,
p̄lin. nō abbates, nō p̄ores iuētū. Quo em addu-
cerēt? Ad q̄rendū forsitan honore. nō ad labore; ad
aurā. nō ad vineā. In agit? de pondē pecunie. nō de
quātitate culpe; de examinatioē argētī. nō de purga-
tioē p̄cī. Sūt tñ boni plati. qui oparios ad laborem
adducūt: ubo em docēt et exēplo p̄cedūt. Ad hūc labore
diuisi veniūt: id ē pueri. iuuenes. & senes. et diuisi
tpib;: s; vespe. & mane. et meridie. Mane pueri.
meridie iuuenes: vespe senes. Mane maur; meri-
die paul; vespe gēcian;. Hic large accipim; iuētū-
te. ut tñ adoleſcētiā. sed etiā maturā p̄phēdam;
etate. Hec ē etas labori p̄grua. In hac etate paulus
volēs vedimē tps. nō solū m̄stabat i tēplacioni: sed
etiā labori. Sic etiā iacob cū lya et rachel euerat;
i p̄riam. sic marie & marthe. p̄cib; adiunat; lazarus
ad vitā. Cū rachel et lya iacob euerat; quādo
aliq; desideio bñ opandi gradies. actū & i tēplacē
vite sociat; Lazarus vō adiutus i tēpretat;. Qui
tūc i sūſatāt; qñ aliq; hīc boms opib;. hīc lacrimis
a morte p̄cī liberat;. Nemo igit; a labore erasket;
nō iuuenes. nō senes. sola tñ iuētus portat p̄d;
diei et estus. portat materialit; p̄dus laboris. et
estū solis. portat morabit; p̄dus carnee fragilitat;.
sustinet; estū libidinis. Labore igit; manuū adinclinat;
p̄dus tēptacionū: ocio multiplicat; tēptatio. Labore
caro affligitur: ocio nutritur. Iuuenis aut; i ocio.

38
quasi iuuetus sine iugo. qui dū nō tenet obīe vīculo.
īeq̄litate sine societate. q̄si bos lasciuēs discurret per
desideria p̄prie volūtate.

De senē obstinato. Abusio h̄ij

Iter abusiones hui⁹ sc̄li. sola maior ē senis obstinatio
qui mortū primū. mortē aduētū. nō abhorret. qui
q̄si ad ostiū mūdi hui⁹ positus. foris spectat. n̄ tū
vite p̄ntis attēdit egressum. n̄ īgressū futūe īside
rat. Audīt nūcios mortē. ⁊ credē nō vult eis. Tres
sūt em̄ nūci mortis. casus. īfirmitas. senectus. Casus
dubius. īfirmitas grauias. senectus etā denūciat.
Casus mortē denūciat latente. īfirmitas apparētē.
senectus p̄ntē. Ex īcertitudine mortē. timor. ex īfir
mitatis grauitate dolor. ex certitudine senectutis
nō obstinatio. sed hūilitas sequi debet. Sed forsitan
funiculus triplex quo ligat⁹ senex difficile rūpitur.
Triplex funiculus ē. prauē īsuetudinis vsus. qui
ex tribus īficiat⁹. qm̄ meditatio sermōi. sermo opa
tioni. ab ociosis īplicat⁹. Dū em̄ a puericia ī mēte
senis p̄ cogitationē. semitā fēcerit voluptas. ī sermōe
vātas. ī ope pueritas. quid aliud agit. nisi qd
ī īsuetudinem. quasi ī funē h̄c tria torqueāt. Est
autē laqueus ī fine dulcedo t̄pāl ī īsuetudine. circūda
tio fumis īpedimēta sūt carnis. Dulcedie igitur
decipiū. īsuetudie ligamur. Ille autē laqueū euā
serat. ⁊ funiculū ruperat. q̄ dicebat. Mā mea
crep̄ ē de laq̄o venātū. laqueus īstitus ē. ⁊ nos libe
rati sum⁹. Absalon vō crīmib⁹ īherēs quertū. Duri
tia designat talib⁹ obstinati. qui dū p̄is exercitiū
fugeret. ītigit ut īdense quertū crīmib⁹ īhereret.

Absalon par pñs mēpretat? qz pñ cū licet psequētē
pariebat? nō par filij. qui pñm nolebat pati. Quer-
cus ites durior. exteri uero fragilior. cē dprobat?
Cui absalon suspensus iheret. qz iteri obstinaciōis
mētis. exteri uero fragilitatē carnis comitat?
Armbus iheres suspendit? qz supfluitatis amore
detinet? Nilus autē cū isederat. pteasit. sed ipe
querani suspensus iheret: qz luxuria y dolus. cū
sp starduerat perit. sed pena pñi mansit. Tribus
lanceis. id ē auaricia. supbia. y luxuria. cor ei
pforat? vñ et vsqz i hodiernū diē acerrimū lapidū
magnū sup eū pñat? qz pñorū siue suppliciorū
multitudie grauat? Nec mirū si magnū acerrimus
lapidū sup eū fuit. qui p obstinacionē usqz i finē
cor ipemēns gessit. Sunt etiā tres spēs obstina-
tionis. pñia sz eoz qui ex cor: rectiōe pficiūt? sed a
eoz qui ex dmoniaōe deteriores fiunt: etiā eoz
qui emēdacionē pmittūt. sed nō faciūt. Ex cor-
rectione manasses scūs ē melior. nabal ex dmina-
tiōe deterior: pharao ex afflictione durior. Manas-
ses i carcere positus. cathenis et ppedibz astrictus
deū agnouit. quē pñ liber agnosce liber noluit. Tales
sūt quidā claustrales. qui quādiu sui iuris sūt pñse
viuūt. dū uēs i claustro quasi i carcere tenet? astricti.
cathenis obediēcie sz y timoris. dū ppedes etiā ad-
dūt? qz vagari ul' egredi foras nō pmittūt. sit qñz
ut den quē pñ despererāt. correpti diligāt. et qui
fecerāt de libtate seruitutē. faciāt de nātate uitā.
Quos igit pñs pñia fecit uolūtas: deuotos reddit
per correptionem aliena pñas. Nabal uēs desigē

quosdā doctores. qui ex amomade fiūt deteriores.
 qui pueris dauid cibū negāt. q: pure viuē volētibus
 verbū dei nō ppināt. **C**onforib⁹ uēo suis diuinū
 parāt. q: vacantes ocio. adulaciū & fabulaciōēs amāt.
Accusat nabal dauid: et dicit. Hodie irreuerūt serui.
 qui fugiūt dñs suos. **P**ius siquidē plati. dolet cū
 viderit nūz i ligiosorū multiplicari: timet dū videt
 dauid. id est bonos subditos. vngi i regē. & saul dei:
 id ē pios platos de honore placaciōis dei. **S**z qre
 timet? Ne et ipi pueniēt honorib⁹: ne loco eorū i statua
 aliq̃s meliorū. **E**t indicauit abigail nabal oīa liba
 q̃ audierat a dauid: et emortuū ē cor ei⁹ itēscans.
 & fās ē quasi lapis. **H**om siquidē subditi pios
 ingrōs de negligentia amonēt. sed ex amomade deteri
 ores fieri qñz solet. **E**t emortuū ē cor nabal. et fās
 ē q̃si lapis. cū aliq̃s morte ppetua idurat⁹ i pccis.
Post mortē nabal abigail regina i statuit: quia qui
 sub pio ingro bñ vixit: cū ad reginē marz subli
 mari pmeret: ut cū dauid obtineat regnū. et cū xpo
 regnet ietnū. **V**isit em nūcios dauid ad abigail.
 ipā aut secuta ē eos. **N**ūcios dauid abigail sequit⁹.
 dū quilibz fidel. ecclie doctores vita & morib⁹ imitat⁹.
Sed & quāq; puelle pedisseque ierūt cū illa. **Q**uāq;
 pedisseque ei⁹. sūt quāq; corpis sensus. qui quasi
 puelle pedisseque. cū abigail gradiū. dū p mū
 diāā stinētiē. anlibz iusto seruētes obsequiū.
Pharaō uēo qui pplm dei morli dimittere pmisit.
 hē tñ dimisit. illos designat. qui vite melioris emē
 daaciōez pmittūt. nē culpā dimittūt. nē tñ i colubino
 spū dītriciōē. sed i voce coruina dilaciōez q̃rūt.

quorum ira diuisis plagis affligit. nō emollit. sed ex
consuetudine peccandi magis ac magis indurat. Tunc
enī dñs aquas ī sanguīnez dūt: cū de rerū causis
aliq̄s carnaliter sentit. Terra ranas pducit. cū ī
aliquo garrūte dñat vana loq̄citas. Synomia
siquidē et scynp̄hes. sūt īportunū mētis īpetus.
et canini mores. **Mors** pecorū. mortē designat co
gitationū. q̄ pecorib⁹ assimilari solēt. qm̄ rōnabili
itellctū carēt. Sic enī opatus ē iumentis īsipientib⁹.
et filis facis ē illis. Sexta plaga ē cū tumēt vesice.
et corrupūt viscera. qd̄ sit cū īteriora mētis.
tumēt odio. et bulliūt ira. Plaga uero grādīm⁹
ī fructib⁹. īiquitatem māifestam designat ī opib⁹.
Plaga locustarū ē īstabilitas aīe. q̄ ore ledit. cū
detrahit. dat saltus. dū ad carnales se extēdit
affcūs. Plaga siquidē tenebrarū. cecitate designat
aīarū. q̄ palpabiles īprobant. dū pūsa mens q̄
cogitat. ope perpetrāt. hoc enī palpabile ē: qd̄
manu tangi p̄t. Nota qd̄ mē plaga grādīm⁹.
et plaga tenebrarū. media pōit. plaga locustarū.
Ab īiquitate enī q̄ designat p̄ grādīmē. sit quasi
saltus locustarū. ad et̄ne dāpnatiōis tēritatem.
Novissima plaga ē mors p̄mogenitorū. Primogenita
siquidē mētē. sūt moralit̄ volūtas et ītencio cuilib⁹
opaciōis. Dū enī volūtas et ītencio corrupūt. q̄si
p̄mogenita egiptiorū morte p̄iciūt. Hys igit̄ pla
gis affligit obstinacio semis. qui carnalib⁹ delectat̄.
loq̄citate gaudet. īportun⁹ et graui⁹ ē sibi. more
pecorū prou⁹ ad vicia. iracūdia tumet. ad īurias
māifestus. ad oīa mobil⁹. luce v̄itatis carēs. et ideo

seipm palpās. *De monacho curiali. abulio quinta*

Omnia de curiali monacho pauca dāri sunt.
Notādū fateor: ut et canonicus seu dūso curiali
eade sentiam. Licet em dūsus sit hūis. idem tū debz
ēē i ligiois affūs. ut nō affectet vestib⁹ place. si morib⁹.
Sū g^o d^o curial monachus. ex adiūcto designat^r aliquid
leuitatē. Quā em scilarū homi dloria deligit^r. qui se
dīlus pīapū libenter igerūt. qui secretor⁷ dīsi fiunt.
Et internūci⁹: curiales pnt appellari. Ad filia pīapū
puerfa. si ea scias et mēnūci⁹ fias: timeo ne dīscias.
Ordo claustrī. et ordo curie: diuersus ē valde. Ibi se
des i mīdys tū dūitib⁹ i occultis. ut inter ficias ino
centē⁹. hīc audis. nō cū dīlio vanitatē. et cū ipīs
nō sedebō. Ibi dextera tua repleta ē muneib⁹: hīc lauas
mē inorētes man⁹ tuas. Ibi paupm res. violentē aufe
rūt: hīc paupib⁹ sponte offerūt. Ibi laudat^r pīor
i desiderys aīe sue. et iiquis bñdiat^r: hīc aut bñdiat^r
iusto. Ibi vis igit^r monach⁹ ēē curial. laudas qd nō
debes. defendis qd nō expēd⁹. oparis qd nō licet. loq
ris qd nō decet. Due sūt tū curie pīapū scilarū:
quorūdā scz qui ecclias dīstruūt: et quorūdā qui
dīstruūt. Ad vtrāq; nōius ē i ligiofor accessus: curia
hū uēo monachor iual et pīatolus. Hec ē curia
dauid: illa uēo absalon. In vtrāq; necessariū est
dīsilū thusi. Ilego achitophel dīsilariū dauid qndog
fuisse. sed tū rēssisse ab eo: et cū absalon pīāssisse.
Locus ē forsitan vt exquisia⁹. de adducto loqmur
testimonio. Due sunt em curie: dauid scz et absalō.
In vtrāq; pīualuit dīsilū thusi: nō dīsilū achitophel.
Thusi silēciū: achitophel ruina frīs mēpretatur.

Vir enim ligosus non duriget in terra: virum iustum mala
cipient in interitum. Si autem diligis vide dies bonos.
prohibe linguam tuam a malo, et labia tua ne loquantur dolum.
Hoc est os filii chusi: illud aditophel. Lingua enim sedet
in uero et facile labit. In illa ruina firmum in silencio
non par nutritur: seruat dauid ne moriat. Grat
autem chusi ut scriptum est: amicus dauid. Sed quo ama
uit eum. Abimutui inquit dauid et humiliatus sum:
et filius a bonis. Sic enim fructus silentii iustus amat:
ut etiam a quibusdam bonis taceat. Sic amat os filii
chusi: ut ponat silentium ori suo custodiam. Dum non loquitur
nisi per licentiam. Cantat dauid psalmum pro uerbis chusi.
Verba chusi: uerba silentii. Verba silentii, velamen misterii.
Tria sunt tria silentia. Silentium oris, tranquillitas mentis:
velamen misterii. Verba primi silentii discreta, sed
secreta: tunc manifestatio misterii. Historiam nostram.
nota misterium: assigna moralitatem. Psequebat absa
lon dauid, uidas christum, appetitus carnis animam.
Assuabat absalon amore regnandi. hoc est radix omnium
malorum cupiditas. ipsa est caput ex quo pedet uiciorum
cesaries. hec cesaries quam nutrebat absalon. et gra
uabat eum, et non nisi semel in anno tondebat: et tunc
crines suos ponderauit ducens sicis pondere pub
lico. Absalon pater patris interpretatur. Ipse et uidas est.
Audi pacem patris. Cum mecum inquit inquit in parapside.
hic me traditurus est. Audi pacem filii. Quicunque os au
latus fuero, ipse est: tenete eum. Osculo pacem primum mittit,
et affligit. Comam nutrebat. Sed quomodo? Fur erat
et loculos habebat. Et semel in anno tonsus est, quando
semel triginta argenteos contulit, et in templo proiecit.

Primis ducetis siculis ponderavit. q̄ nūc ē ī mūdōz: qz
p̄ma ductus aut. **P**eccaui tradēs sanguinē iustum.
Si sciet pondus iusticiā. idest. p̄cū sanguis. nō ad la
queū currēt. sed ad crucē dñi hūilis properaret. **P**on
deravit aut pondē publico: nō pōdere sanctuariū. **P**o
sunt em talentū plūbi. sup qd sedit dyabol⁹: nō leue
pondus mīe. cui dñs suppoit manū suā. **P**osuit
pōdus despiciōis: nō misericordie. **H**oc pondus apd
se habebat. illo carebat. et ideo forsitā qz misereri
nōuit. nūc veniā qre dubitant. **A**udi pōdus sanc
tuariū. **P**eccaui. delictū meū cōgitiū tibi feci. et ius
ticiās meas nō abscondi. **A**uri cōfitebor adūsū me ī
iusticiā meā dño: et remissa iniquitatē p̄cā mei.
Iustū pondus habūdās mīa. delictū suū cōgitiū fuit.
Cōfitebor iusticiā: et quo plus p̄cā detegit ab eo: tā
to plus tegit a deo. **A**udi pondus publicū: pondus
carni. **N**it em. **M**aior ē iniquitas mea: q̄ ut veniā
merear. **P**lus suā maliciā. q̄ dei mīa ponderavit.
Ded et appetitus carnis. cesariē nutrit: qz cogitaciōz
supfluitatē producit. **Q**ue cesaries grauat mētē.
Dū dēpmit terrena īhitatio sensū multa cogitatē.
Qui consus semel ī t̄no. ducetis siculis crīnes pōde
rat. qm ī oī spacio vite sue cupiditatib⁹ scilicet semel
īmūciat. et hō ī fine. **Q**uē em tñ ab hīs q̄ possidz
spoliat. qm succi sioe mortē ultie a tremis sepat. **P**on
derat aut plus trā q̄ cellū. **P**lus em amat esse
ī domo lutea. q̄ ī nō manifestā. q̄ ē ī celis. ī trāsito
riā. q̄ ī et̄na. et hō pondē publico. nō pōdē sauariū.
Audi sauariū pōdus: pōdus pauli. **A**upio inquit
dissolui: et esse cū xp̄o. **A**udi pondus publicum.

De hñtantib⁹ in tēa. nō illi qui corpe hñtant. s; q̄ corde
amāt. Amet igit⁹ monachus dñm elusi: id ē sñtē
cū claustru. Respuat aut⁹ dñm achitophel. ut nō
amet dñlia pñcipū. n̄ sc̄lariū vagus q̄rat accessū.
De monacho causidico. abulio sexta.

Quātingē qm; solz. ut monachi qui curias frequē
tant. causas audiāt. iudicia p̄quirāt. et si
aliquā p̄prie cause nēcitates occurrāt: ad curiā secun
dum rēcurrāt. Nec tñ suas: sed etiā alienas defendāt
causas. Hoc amāt. hō frequētāt. Amāt decreta dñlorū:
nō secreta misteriorū. Decreta. nō psalmos rēnāt:
fiūt oratores i causas: i thoris vtūt. colorib⁹. Lau
dari appetūt: q; pro multis loquū. Sed monachi
multū loquēs: multis displicet. Ad iungia copulāt
illiata. liata quoq; dissoluūt: quoz nō nouerūt
p̄res. attanos nōināt. dñāgnitatē ordinē narrāt.
hūc ex illo descēdisse dñfirmāt: de incertis iudicāt:
testant⁹ sepiissime qd̄ ignorāt. Et uēo aliquociēs illiata
inubia dñgūt: cōz utilitatē p̄tēdūt: eccliaz que
tē p̄mittūt: pacē p̄p̄i. p̄rie salutē. Si uō res sic
ad effectū p̄uenire nō valeat: mōch⁹ causidicus tūc
ut parat. qd̄ alibi fieri nō potuit. rōme fiat. pro p̄riape
igit⁹ sc̄lari. alpiū frigus. p̄talie calorē. libēt patit.
qui p̄ ingro spūali. m̄lto leuioza forsitan iuit⁹ patēt.
Quērat. cartul. auctoritatib⁹ fultus lūtīt. pōnit
diē cause. p̄sonas iduat. q̄ si uelis pate sūt iurāe qd̄
ē: et si uelis itez iurēt qd̄ nō ē. Hec sūt p̄riapu
negotia. Audi iudiciū iohis baptiste. i dñmili cā.
Nō licet tibi hēc vrozē fr̄is tui. Quid igit⁹ dicā?
Rōne amāt magis mōch⁹ causidicus ēē. de sil

discipulis tū herode. q̄ i vīcū et carce teneri tū
ioh̄e. In quo iunio licz nō videat cap̄t ioh̄is i disco.
tū videt. q̄ effuso sanguīe acquirū. vacca vīdne.
i portū paup̄is. In carce p̄ncipis. paup̄ mont: et
tū de substācia paup̄is imedēs monachus p̄ncipi
blandit: Sed et ego ipe tūie. q̄nq; tū herode i iunio
moralit̄ discūbo: saltātē puellā i sūdero. cap̄t ioh̄is
trūcatū i disco i spīcio. Herodes siquidē. pelus glia
i p̄tētat: Hīs em glia filiaz syon abintus: gloria
uēo filiaz sēli deforis ē. In iunio vō tū herode sedeo.
cū i delēciāōe vīgōz vāne glie. fauorē q̄ro: saltātē
i spīcio filiā herodīā. dū m̄ placet vāitas curiositatē.
Hec sūt illa duo q̄ auferūt cap̄t ioh̄is: vāitas sēs. et
curiositas. Ioh̄es. grā dei i p̄tētat: Hui⁹ igit grē dō
cap̄t ē. Caput igit a corpe sepat. q̄n aliq̄s nō deo.
sed sibi ascribit bonū qd̄ opatur. Tales ap̄ deū.
grām nō iuēunt. q; n̄ q̄rūt. Sup̄bi em ap̄ hoīes:
ap̄ deū hūiles grām q̄rūt. Vnde et paul⁹. Grācia
dei sū id qd̄ sū: et grā dei i me vacua nō fuit. Au
dit nīochus causidicus. aplin dicētē. ne i p̄tētas:
audit et dēfīminat. Ne i p̄tētas iquit cū litigio: nō
cū molestia p̄sequaris: et tū si qd̄ ei auferat:
subire iudiciū nō recusat: piculū pūitū. cū illi aliq̄s
pro seip̄o. ul p̄ alio iuret nō cuitat. Vnde i q̄ritur
ap̄lis. qd̄ si audē pati nolum⁹. qd̄ iudiciis i tēdam⁹.
qd̄ ira succensi nosmetip̄os vīdicam⁹ dicēs. Non
vosmetip̄os defendētes hīmi: sed date locū ire.
Prochdolo. Vbi uera i ligio: vbi p̄fāoms i tēgtas.
Vbi caritatis iuēnt fūdāmtū: For sitan i claustra
lib⁹. qui sēp̄os iudicātes. cotidie accusāt. Sumi

iudicis sūmz formidat. dicētes. **N**ō itres i iudiciū cū
seruo tuo. qz nō iustificabit i spāi tuo oīs uiuens.
Veritatē em claustrales iudicia dñi uēa. nō scāra.
legē dñi custodiūt uiuēdo. meditādo. amādo. **U**iuēdo
piūtas scāe: meditādo pleitudo scāe: amādo caritatē
pfcō solet adipisci. **H**abz em lex claustralū iudicis et
testes. atz consiliarios suos. **I**n lege etem dñi duo testes
sūt. uita 4 scāa: duo iudices. meditatio et scāa: duo
consiliarij. amor primi et amor dei. **B**onus testis. bona
uita. **C**orā deo. testis ē scāa: corā hoīb9 uita. **C**on
cordāt aut i iudicio. scāa et meditatio. dū qd sit. aut
qd diat: diligētī cōsideratiōe pūdet. **T**ota uō iusta
pdictē legis. pendet ex duob9 consiliarijs. **E**x hys duo
b9 mādatis. tota lex pendet et pphē. **E**t quid i
i h9 scō pfcōnis ē i claustralib9. i puri pē. **N**ec tñ
seruari pōt pfcōnis integritas: nisi diligat paupēs.
Cui em diuicijs habūdāt. si cor apponāt. grauant
curis: iplikant: negōijs. **D**e hīni pncipio **Alb. 1.**
Uiuēdo docet aplūs. qualē esse debeat religiosi hīni.
Aut em. **N**ō i ueste pnciosa. **C**ui mollicei mulierū
pnciosiorē uestē negat: putasne monacho pnciosiorē
hīni credat? **P**lus amat spōsus sponse castitatem.
q̄ pnciosam uestē: plus simplicitatem. q̄ tortū crinē.
Ecce immortalis sponsus. plus amat itēiorē habitū.
q̄ extēiorē. **M**olles mollia q̄rūt: elati pnciosa: delicati
speciosa. **E**xterior gō supfluitas: animi nūciat
uāritatē. **I**uxta rēgulā. qd uili9 occurrēt. nō qd
charius fuerit emēdū puto. ut sit diuinitas inter
dominū palaciū 4 monachi. **C**ui em molli9 uesti
unt: in domibus rēgū sūt. **L**oquor q̄libet canonic9

pcedētib9

43
De monachis. sed qd dicit debeat de huiusmodi nri ordiis.
canonicis. et mēs et facies vehemēter erubescūt.

Lectuli eorū cula tris fulcra plumis. linteis et lodi-
cibus accurate parat. cattinis tegū optorū. qd si
forte vides. laicū spōse q̄ sponsū desideret. estimares. *forſitan*

Cappa canonici et cuculla mōchi. nō differūt a pal-
lio militis. sed ut ait quidā sapiens. miles et monach⁹
ex eodē p̄ano paratū. cucullā et clamidē. **N**ō multū
differt habitus canonici rēgularis et ſclaris. sed si for-
te rēgulare videas. archidiaconū ul' ep̄m te vidisse
ſtendas. **S**ed forſitan dices. Delicatis delicata vici-
unt. ex rēgula testimoniu proferēs. **U**t em̄ b̄s aug⁹.

Si eī qui venerūt ex morib⁹ delicatis ad monaste-
riū. aliquid alimēt⁹ vestimēt⁹ opimēt⁹ dat.
qd aliis fortiorib⁹. et ideo feliciorib⁹ nō dat. cogitare
debent quib⁹ nōn dat. quātū de ſua ſclari vita illi
ad iſtā vitā deſcenderūt. **C**onſentim⁹ auctoritati ut det
delicato quod ſufficiat. ne deficiat. nō quo ſupbiat.

Claudi et tu chariſſie b̄trū auguſtinū. **N**ō ſtingat
iquit deteſtāda p̄ſitis. ut i monaſterio ubi quātū
p̄nt fuit diuites laborioſi. ſiat pauperes delicati.
Menao. ſi vidi quosdā quoz paupertas t̄is erat. qm̄ nō
foris erāt. qd n̄ ip̄a nat̄a poterant inuēre. erigētes
ceruicē noluerūt ſociari eis. ad quos foris accedere
nō audebāt. ſed egreſſi de paupe ecclia circūierūt
diciores. ut ibidē vāperēt. et qui ſp̄ veteres p̄anos
aut viles h̄c̄e ſueuerāt. nūc ſp̄ nouos a p̄cioſos
h̄c̄e ſtendant. et qui an̄ inueſtione laicū p̄prium
nuſq̄ habebant. nūc ſi forte volūtas eis fuit eūdi
alicubi. ornamenta lectuli ſecū portant. **T**imeo aut.

ne i hui⁹ di⁹ laulis iuciant⁹ sopnia uanitatis. ne i eisdē
paciāt⁹ anim⁹ illusionē carnis. Sicut em̄ i exteriori
laulo caro molit⁹ uoluntat⁹. sic i voluptatis laulo. aia
spoliata uirtutib⁹ eneruiter delectat⁹. In laulo igitur
flure mētis. dū dilectus qrit⁹: nō iucunt⁹. In h^o laulo
iatet palitatus. oī ipage mēbroz dissolutus. id ē
anim⁹ i oī actioē dissipatus. In laulo iacob. ad cap^t
pome⁹ lapis. nō pluma leuitat⁹. q ueto supbie. ad
aquilonē rapit⁹. cū d^r. **P**ona sedē meā ad aquilonē:
filis ero altissimo. **J**acob i itinere sub capite lapidē
posuit. et dormiuit: scalā uidit⁹. angelos ascēdētes
et descēdētes: et dnm̄ imrū scale. In itinere dor
mit. qui trāsitu uite pntis oculos quos ad ianiscē
dū aperuerat. ab appetitu scilarū claudit. Videt
angelos quāto desiderio sup se deo iherēat. qto caritat⁹
affai nob i firmis descēdant. Videt etiā dnm̄ imrū
scale. ut videat si ē itelligēs aut i quērēs dēū. Nec
mirū si h^o videat. qui cap^t i lapide posuit. id ē mē
tē i xpo. Audistis de laulo: audite de uestimēto. Et
idunt iquit cū mī sua uesab⁹ esau ualde bonis. quas
apd se habebat. **F**orsitan cū audis. qd idunt cū mī sua
uesab⁹ ualde bonis. fili piosis uestiri qris. dū legis
tunicā ioseph fuisse talare. conaris et tu hēre lōgiore.
An nescis. ut ait aplūs q: oīa dfigebāt illis i figura?
An ignoras. q: i iacob fragiācia uestimētoz famā
designat uirtutū: i ioseph tunicā talaris. pseueraciā
lōganimitatē? **H**ec sunt igit⁹ uestes quas apd se
habebat rebecca. et quib⁹ idunt iacob. cū a pēbene
diceret⁹. q: pseuerans pāciēcia custos ē uirtutū. ut i
fine quilibet benedictione pfruat⁹. **I**nter illos etiā

44
quia tuncas i dūm? voluptas pedē posuit. nō qd camisia
vtant? sed quodā delicato pāno. qui vulgo saia dicit?
In ostensioe igit? laneæ vestis. asperitate diuisionis onduat?
sed i delectatioe delicati pām. suauitate mollicie qruunt.
Vidi et ego nisi fallo. monachū camisia i dūtū. iocante
y dicente. **A**urio: ē stannua qd camisia. tūca vō vestiri
magna ē difficultas. **S**ed forsitan dices. qd i hūm? fuit
hūm? dī. vīmo sanus et petulās y pīguī rēdens equo.
habūdans i bī. y curias frequētās. **A**ui tūc am diuisionis
habitū pedes ire osueuerat. nō sp lincis iduebat? **E**t ideo
hūc abusio nō tūc clausari. sed eadē abusio soli pē appellari.

De cibo exquisito. Abusio vīn

Dū negat religio. qd requirit nēcessitas natūe. pro
habz tūc qd appetat supfluitas gule. **C**ausari
etiam solent quidā scēlares. qd tam diuisis et tam deli
catis vīn? cibis? qd tam magno labore cibus oficiatur
et tam cito gluit? **N**ec min? forsitan causari debent
quidā religiosi. qd delicatiores pnt appellari. **A**ui em
delicatiora qruūt: delicatiores dia pnt. **S**ū em legas
deliquisse ionathā i gustu mellis. esau i edulio lentis.
sodomitas i saturitate pamo? putasne sine piculo ēē
tot carniū fercul? tot piscū gmb? tot fixuraz diu
sitatib? delectari? **N**ō sic differt palacū a refectorio?
sicut ēgyptus a deserto. **S**i igit? i deserto sum? mirā
dū nō ē. si ollas carniū suspiram? **O**llas carniū sus
pirat. quē carnis desiderū temptat. **I**ta aut quare
suspirēt. qui ollas carniū sp habēt? **A**d huc esce i qd
coz erāt in ore ipoz: y ira dei ascendit sup eos.
Esca em ventri. et venter escis. **D**s aut et hūc et has
destruet. **A**ccidit em pīguēs coz. et elōs isrl

impediunt. et quorum deus ventus est. et gloria in diffusionione eorum.
Per similitudinem sepe scriptura loquitur. ut quod in re aliqua
discerni non potest. in similitudine discernatur. Per similitudinem deo
venter comparatur cum deo. quorum deus ventus est. et gloria eorum
in diffusionione. Volent enim deus templa destruere. altaria
erigi. ministri ad seruientiam ordinari. immolari pecu-
des. thura cremari. Deo siquidem ventri. templum est
coquina. altare mensa. ministri coqui. immolare pecudes.
coctae carnes. fumus incensorum. odor saporum. Hec in iherusalem
non destruuntur. sed in babilone. quia quorum deus ventus est. et
gloria eorum in diffusionione. Ipse est enim princeps eorum. qui mu-
ros iherusalem destruxit. qui transfudit vasa domini in domum
ignis babilonis. et fecit vasa templi. vasa palatii. et ut
veritas dicatur. vasa mensae diuine fecit vasa coquine. Ut
enim apostolus. Templum enim dei sanctum est. quod estis vos. In
hoc templo vasa sunt corda. quae tunc sunt vasa templi domini.
cum plena virtutibus. placeat diuinae voluntati. sunt autem vasa
palatii. quando placeat descendere. cuiuslibet humane potestati.
Sunt etiam vasa coquine. dum cor quod prius sobrietati serue-
rat. postea seruit gula. **I**n iheremias. Genua nutre-
bant. inquit in croceis. amplexati sunt stercorea. **G**enus
in oriente nascitur. et colorat et saporat. In croceis
igitur nutrui. qui in actu diffusionis suae. interius sapore
virtutum inficiunt. exterius vero boni operis exemplo colorant.
Sed hi qui sic nutrui in croceis. amplexantur stercorea.
dum post sobrietatem et continentiam vitam. renouat eos ve-
tris cura. Et fit quia ut qui in sua domo. ante diffusionem
sobrie vivebat. postmodum in monasterio gulosus fiat.
Placeat deus venter diuisorum hostium ferulorum. inclinat
auris rumoribus. exaltat saporibus omnibus. demulcet

ofabulatioē . nō orōe . ocio gratulat . sopnolēcia dēctā .
 Per similitudinē; igit . deo v̄ter assimilat . dū ei tāta de-
 uotioē . p̄ oīa seruiat . Habz itaqz mōchos . canōicos .
 ⁊ mōs . qm ei obm̄i seruiat . eos videlicet . qui sub
 ocio ī ecclia dei r̄misse viuūt . qui nō q̄rūt secretas
 orōes . sed fabulosas otiosoz ofessioēs . iter quos nō
 audiū . singultus ⁊ suspiria . xp̄i tē mētis . sed risus
 et castinatioēs et ructus īgurgitati v̄tris . Misera-
 bilis . mē alias abusiōes h̄c abusio . ut delicatius in
 ecclia q̄ ī domo pp̄ia v̄risse d̄m̄caris . et dicat de te .
 p̄ant sterilē q̄ nō parit . et vidue b̄n nō fecit .
 Sterilē q̄ nō parit caro ē . q̄ m̄ v̄bū d̄m nō prodest
 quicq̄ . Vidua n̄cō ē aīa . q̄ sp̄so v̄duata ē celesti .
 Qui b̄n nō fecit . qui ī v̄tal carnis paup̄isecis deseruit .
 ⁊ aīe curā ī excolendis v̄tutib⁹ nō attendit .

De rumore ī claustro . Abusio ix

Dicūt aliqui qd̄ affluēcia ciboz comitari solz
 ī v̄ndacio v̄borū . Norūt etiā multi . qd̄ sati-
 ritate ventris . sequit̄ leuitas opis . et v̄ritas mēt̄ .
 Scriptū ē em̄ . Gedit ppl̄us māducare et bibē et
 surrexerūt ludere . ludere īquit . nō legē . Sūt em̄
 quidā qui p̄ delicati cibi diuisa ferula . cū ī claustro
 sedcant . nō l̄ioni et silēcio . s̄ rumorib⁹ ⁊ curiositati
 vacāt . qui locū et tps loquēdi et tacēdi . nusq̄ et
 nūq̄ seruāt . sed īstabiles et otiosi sūt hos . nūc illos
 ad colloquēdū vocāt . Pone īq̄t psalmista . custodia
 ori meo : et ostiū carit̄at̄is labijs meis . Ostiū dixit .
 nō murū . Si em̄ mur⁹ ponere : loquēdi licēcia
 oīno negare videre . Sed ostiū ponit : qd̄ tpe et loco
 clauditur et apit̄ . Est tps et loc⁹ tacēdi ⁊ loq̄di .

Apit itaq; ostiū clausuro hora statuta laici. i. caplo d'fes-
 nom. i. ecclia ordi. **C**laudit iterū i clausuro d'fabulacōi.
 i. caplo excusacōi. i. ecclia vane modulacōi. hoc ostiū
 clauditur sepi' frīb' nouit diis. tepidus. et pueris.
Apitur tū eisde ppter nēritatē opib'. ut ad doctrinā
 ordi. seu ad edificacōne mētis. **P**t h' ostiū appellari
 licetia loquēdi. q' apit' aut claudit'. cū datur aut negat'.
Ph' ostiū sepe itrocut'. qm ostiū mētis frāgūt. Fascinatio
 em nūgatat' seducat cor. **C**auēdū ē tū ne hoc ostiū pa-
 teat vento veniet a rēgiōe deserti. ne dom' quattuor
 angul' d'cussa subūtat'. et filij iob oppressi moriant'.
Deserti rēgiō ē demonū seu pūlorū frēm. a deo d'ere-
 licta multitudo. a quib' vētus vēr. id ē gūis tēptatio
 vrunt. q' a trāquillitate d'sciāz subūtit. **D**om' vō mēt'
 q' quattuor angul'. id ē prudēcia t'pācia fortitudine
 i iusticia statuit'. qnz vento tēptacōis seu turbine
 vborū quassata turbat'. **S**epe etem pignaciā prudē-
 cia. p' d'elēacōne t'pācia. fortitudo p' timorē. iusticia
 p' amorē frangū'. quib' quassatis v'tutes animi s'z
 sapia. itellcū. d'siliū. scia. pietas. et timor' moriunt'.
 qm a sine d'trarijs ferū'. **O**bruit' etiā sapia p' stul-
 ticiā. itellcū p' ebriūdinē. d'siliū p' p'apitacōne.
 fortitudo p' timorē. scia p' ignorācia. pietas p' duriciā.
 timor' p' supbiā. **S**ed ab hac ruina puer euadat. qui
 b'to iob nūciat. id ē d'scretio mēt'. q' cū aīo agit. ut qd'
 p'dē cepat. p'mittēdo d'seruet. **H**ij sūt rumores clausura
 lū. ad quos nō p'tinet bella principū sc'larū. sed pug-
 ne tēptacōni. **D**elēare igit' t'mie h'is rumorib'. nō
 exteriorib'. **D**enerat et ali' nūci' ad b'm iob. qui dicit.
Saldei fecerūt tres turbas. et inuasērūt camelos.

Fortitudo

46
et tulerunt eos. nō 4 pueros occiderunt gladio. et effugi
ego solus ut nūciare ē. Caldei feroces. id ē demones. came
li bonas terrenarū vīrū dispēsaciōes. pueri custodes.
sollitas circūspectiōes. nūci⁹ qui euadēt. discreciōne
designat animi. Camelus p̄tī mūdū aīal. q̄ rīnat.
p̄tī imūdū q̄ vngulā nō diuidit. bonas terrenorū
dispēsaciōes dicit. q̄s dyabolus mō torpētī. modo
p̄cipitā actiōe ferit. mō pigra. ul' imoderata locutiōe
sfundit. pene autē sp̄ minus cogitationū molib⁹ p̄mit.
Hic igit⁹ caldei tribus turmis camelos rapiūt. q̄ndo
illata cogitaciōe. supflua op̄aciōe. iordinata locutiōe.
auas dispensatorū sfundunt. **S**epe autē quid sibi.
q̄d primis debeat attendit. nō p̄ imoderaciōne sol
licitudis aliorū se negligit. nō p̄ aliorū post
ponit: sed cū h̄c vtrac⁹ sollerter agit. aliqua subito
causa emergit. q̄ oēs circūspectiōes obruit. et sic
sola discreciō aīo dāpna nūciat. et q̄si dñm ad la
mēta vocat. Audi igit⁹ h̄mīe quid tibi nūciat puer.
qui euasit. id ē puritas discreciōis. q̄d nūciat mēti.
Audi dāpna camelorū: et casū pueroz. **H**ic rapiūt.
illi moriūt. Auferūt cūre dispēsaciōnū: dū p̄ negli
genciā perit puritas circūspectiōnū. Gaudent
multi claustralū. cū de rēgib⁹ fabulant. dū casus
militū narriāt: dū pro illis loquūt a quib⁹ nō agnos
cūt. multoz p̄tes defendūt. pro multis vasciūt. pro
multis litigant: ignorant tñ qd negāt. aut affirmāt.
Hic autē de rēgib⁹ sermo ē. docet lāo claustrī. tēgū
certamīa. casus et eūctus bellorū. quō moriat⁹ saul.
quō ei⁹ mortē nūciauēt dauid. **C**ū em̄ rueret⁹
dauid a cede amelech. et manet ī sicelech. venit

homo de castris saul ad dauid. Dixitq; ad eū dauid.
Unde venis? De castris isrl' iquit fugi. **Qd ē ibi**
iquit qd' fām ē. **Qui aut.** Saul et ionathas filius ei
interierūt. **Unde sis** iquit qd' mortui sūt. **Et ait adoles**
cens. **Asu veni** i montē gelboe. et saul iacebat sup hastā
suā. **Et visus p' tergū suū.** vidensq; me. vocavit. **Quq**
respōdissem assū. dixit. **Quis nā es tu?** **Et aio ad eū.**
Amalechites ego sum. **Ita iquit sup me.** et mēfice
me: **Interfeci eū.** **Hij sūt** rumores rūnādi clausura
libi. **Qu** em iuertet a sede amalech. veit ad eum
homo de castris saul. q; dū mortificationē maiorū itz
carnis appetitis. nō tñ prius lapsus nūciat. sed ead
aliorū defūs narrat: sic ut p' exēpla maiorū ad volup
tatē carnis iēctet mētes aliorū. **Quos** em saul nisi
supbos i ecclia platos significat: qui ab humero i sūsum
enine sibi vident sup vniū p'p'm. **Qui** i monte
gelboe. ab amalechita percussus occubuit. dū i monte
supbie posita p' diuisa carnis desideia mēs fluxa de
currit. **Sup** saul ut eū occidēt amalechitas stetit. quia
anim' au carnis delectao dūat. cito perit. **Sed** tu timē
pape vni de pueris tuis. id ē spūi. pure discretiois. ut
interficiat i te amalechitā istū. qui ausus ē manū
mittere eā nūc cotidie i xp'm d'm. **Hec** em multū nocet
platis. amor scz p'prie excellēcie. et voluptas carnis.
Audire forsitan velles timē rumores pacis. nō belli:
concordie nō discordie. **Regina saba** nouit rumores huius
q; audita fama salomōis. ingressa iherl'm locuta ē ei vni
uersa q; habebat i corde suo. et ille docuit oīa q; p'po
suerat. **Vidensq;** ciuitatē quā edificauerat. et abos mē
se sue. **hitacula** seruoꝝ. et ordīe mīstracū. et

42
vestes eorum. et p̄ternas. et holocausta q̄ offerebat. in
domo dñi. verus ē iquit sermo quē audiui ī t̄ra mea
sup sermōib⁹ tuis. et sap̄ia tua. **N**ō credebā narratib⁹
m̄. donec ip̄a veni. et vidi ocul⁹ meis: et p̄baui qđ
dimidia p̄s m̄ nūciata nō fuit. **M**aior ē sap̄ia tua
et opa tua. quā rumor quē audiui. **S**aba. captiua.
n̄ ut quidā volūt. d̄susio ul⁹ īcensio īp̄stat. **D**ū em̄
aliquis sub lege p̄c̄i adhuc ī s̄clo positus. tenetur.
audita fama salomōis. p̄ v̄bū p̄dicatōis. ad dñm
vitit. d̄susio igne caritatis accendit. **E**t ingressa iherlm.
cū incipit diligere patrē. locuta ē ei v̄m̄sa q̄ habebat
ī corde suo. p̄ c̄fessionē: et ille docet oīa v̄ba que
p̄posuerat. si p̄niteat. h̄re īmissionē. **V**idet regina
saba sap̄ia: veri salomōis. quā oñdit nob⁹ p̄ h̄uili
tatē filij. videt domū ecclie. quā cotidie edificat p̄
grām sp̄s s̄c̄i. **V**idet cibos m̄se. et hitacula seruo: ū.
id ē itell̄is d̄susos scripturę: et c̄gregatōes v̄ligosoz.
Videt ordinē m̄stratū: id ē statuta recte v̄uicium.
Considerat etiā vestes. m̄r: s̄c̄i. et c̄fesso: ū carnes.
has purpureas. rubore p̄p̄rii sanguis: illas vero
nigras exercitio laboris: seu pallidas mortificatiōe
carnis. **V**idet p̄ternas. qui cū cibo p̄dicatōis. pro
pinat v̄m̄ū d̄p̄catōis. **A**tendit etiā holocausta.
q̄ offerūt ī ara cordis d̄tribulati. **S**ed cū h̄ videt
anim⁹ nouit d̄sus. d̄iat: de eo qđ sequit: et nō
habebat vltra sp̄m. habebat et nō habebat. **H**abe
bat em̄ sp̄m h̄uiliatū. nō elatū. sp̄m gr̄e. nō requiē.
sp̄m dei. nō sp̄m m̄di. **V**erus ē iquit sermo quē
audiui. ī t̄ra mea: et nō credebā narratib⁹ m̄.
donec ip̄a veni et vidi ocul⁹ meis. et p̄baui qđ media

pe in nūciata nō fuit. Parū itaq; uidet' captiuo libe-
rato. uiso & accēso. audire p'dicationē. nisi ueniat per
affon. uidet' p' igniōē. nisi probet' p' effm. Quā em
uidet' i domo uisiois. bona dēplacōis. et i cogitat i
se ea q̄ audierat. adhuc i se lo pōitus. de bonis acti-
uite. opa sēz mīe. benignitatē et dōdie. pondus
laboris. afflictionē carnis. uilitatē aī. quietē silēti.
et iterū attendit p' dēplacōē futie uite p'mia.
ubi est iustas etna uoitas. felix etēitas. gaudiū sine
dolore. quies sine labore. cū aut h' uidet'. dicit.
Media pe in nūciatōe fuerat. An nescis qz maria
meliorē p'te elegit. q̄ nō auferet' ab ea. Quātō me-
liorē tanto & longiorē. tanto maiorē. In actiua si-
quidē uita. finis ē i labore. i dēplatiua uo. nec
defectus i bonis. n' t'min' i dācōne.

De lite i caplo. .x.

Infirmiitati mortalium om̄pe d's. benigne prouidens.
i eccl'is i'statuit tria: scz. medicos. loca. remedia. hec tria
designat' p' samaritanū p'stabulū. p' uinū et oleum.
Medici sūt plati. loca capla. modi p'me remedia.
Attende igit' i samaitano platū. i stabulo caplin.
i infusione uini et olei. fomētū d'solacōis. aspiratē
correpōis. In h'o caplo ē etiā piscina p'pūcōis.
i qua sanatus ē i'firm' p' p'mocōne uē d'fessionis.
Nec tū sanat' nisi uinus. Nisi em assit uinitas. deest
sanitas. Qui igit' amat litē. destruit uinitatem.
Intolerabilis igit' h' abusus. ut ibi litiges. ibi tempm
accusare debes. ut augeat' culpa. ubi deleri p't.
ut ibi d'ēpnas vicarium xpi. d'ēpnas xpm.
Aut em ipe de platis. Qui uos sp'mt. me spernit.

Sed forsitan dicet aliquis. Religiosum pati possum magis
sed cum negligentia platorum considero: obedire itempno.
Cum video fratres meos deteriores: accusaciones eorum pati
nolo. **C**um dico fratres tempore deteriores: deterius facis es.
Quare stephano inquit? **A**n nescias christum coram pilato
iudicatum? **A**n nescias ipsum esse celi. a militibus in terra flagel
latum? **T**ulit christus crucem pro peccatis tuis. non pro suis.
et tu uigila reuerens? **F**lagellari non erubuit coram pilato.
et tu dedignaris spoliari coram magistro? **A**ccusat christus.
et taceat coram militibus. ut daret nobis exemplum pacis.
accusaris et tu et litigas: ut sis exemplum fratribus per
sitat et malicie. **Q**uare ergo resistas spiritui sancto? **S**piritus
sanctus resistit. qui obdurata mente. penitere noluit. qui
ueritati contradicit: et humilitate confessionis spernit. **E**t in hoc
perseuerat: in spiritum sanctum peccat. **S**ed qui peccat in spiritum sanctum:
non dimittet ei neque in hoc seculo. neque in futuro. **Q**uare ergo
in loco emissionis inducis licentiam contradictionis? **H**ic est locus
dyabolo preceps odiosus. hic amittit. quod alias acqui
siuit. **H**ic est enim locus spiritui sancto consecratus. **U**bique pater. ubique
filius. ubique spiritus sanctus. sed tamen ut diximus. iste locus spiritui
sancto. dicitur esse deputatus. **P**ater enim quidam de persona filii
dicitur. quod non debent dici de persona spiritus sancti. **I**ncarnatio
siquidem pertinet ad filium: non incarnatum legimus spiritum sanctum.
Ecce etiam ad spiritum sanctum. pertinet emissio peccatorum. **D**iuerse
personae. idem deus. una essentia. et ideo secundum diuersitatem
personarum. diuisa singulis assignantur officia. **C**onsiderat
etiam in patre pietas miserationis: in filio affatus edep
tionis: in spiritu sancto benignitas emissionis: motus siqui
dem patris pietate. misit filium ut dimittet: promisit etiam
spiritum sanctum. in quo peccata dimittet. **V**idesne quo pertinet

ad peccatū pccatōs amittētis. ad filiū hūilitas obediēti.
ad spm sām iūmissio pēnitēt. **E**st igit caplin officina
spūs scti. i qua filij dei congregantur: ut ei cōsiliētur.
Noli esse q̄si sathan. iter filios dei. **I**n filios dei sathā
dī. qui frēs suos turbat: qui frīb⁹ detrahīt: et eisdē
malinolis iūdiat. **S**athan adūsari⁹ iūterpretatur.
Et sathan ē qui mīro iūradit. et frīb⁹ adūsatur.
Ad quē dī. **U**nde venis? **D**e eo ārt⁹ vnde veniat.
qui nūq̄ ē stabīl: sed sp̄ iūstabilitatē amat. **U**nde et
subdit. **E**uravi tēā. et pambulaui eā. **H**oc em
solent pīsi frēs facē: officinas. pntū domos. vicinas
ecclias. vagando circuire. **S**ed cum sathanas a
facie dñi erit. bto iob. et substantie ei⁹ molestus fuit.
q̄ quidā frēs pīsi. et cū emanēt i claustris. et cum
exerunt bñ vīcīb⁹ itus et exteri⁹ molesta sūt. **D**ato
tū qd̄ acquit itus et exteri⁹ deliquit. i caplo p ofes
sionē iūlarat. **H**ec ē dom⁹ vīana p adīso. **D**e domo
eterni ofessiois. fit tāsitus ad bñtudmē etne pacis.
Tres sūt itaq; dom⁹. i quib⁹ hospiciam egressi de car
cere antiqui hostis. dom⁹ sc̄ misericordie. dom⁹ obediē.
dom⁹ iūdgēcie. **I**n domo mīe apud prēm suscipimur.
p pietatē vīsitati: i domo obīe apud filiū p passionē
redempti: i domo iūdgēcie apud spm sām. p grām
a pccā iugo liberati. **P**riā dom⁹ i nūciatib⁹ pccō. affi
mō ē egypto: sedā dom⁹ pfiatib⁹ i bono. pxiā ē deser
to: tēia delatib⁹ i dño: dūcta ē p adīso. **E**sto igit
hūilis. ut sis i p adīso sublimis. **N**oli quēso ēē i caplo
sicut sathan i celo: ul' sicut adam i p adīso. **U**nus
em desperat: alter excusat. **T**anto aut sathan dete
rior: quāto despaciōr. **A**n nescis sathan expulsū

a caplo cel. adā a caplo padysi. uicā a caplo xpi?
Primū caplin fuit i celo: scdm i padysio: tū i orto.
In unoquoq; tū p̄erat d̄s. **I**n p̄rio p̄ma culpa supbie.
 m sedō i obediēcie: i t̄cio auaricie et i fidelitate.
De p̄rio d̄. ponā sedē meā ad aquilonē. et cō silis
 alassimo. **D**e sedō d̄. De ligno sc̄ie boni et mali ne
 mēdas. **D**e t̄cio d̄. et i tulit triginta argēteos.
 i proiecit i templo. **P**ena culpe p̄rie casus. **S**edē
 labor: t̄cie laqueus. **D**e p̄ria d̄. **B**edi sathana
 quasi fulgur de celo cadentē. **D**e sedā. i sudore vil
 tus tui uesceris pane tuo. **D**e t̄cio. laq̄o se suspēdit.
 i crepuit medi9. **H**is trib9 tres claustralū assignat
 ordines. hii s̄z qui sedē placationis q̄rūt. et illi qui
 p̄esse p̄nt: nec obedire uolūt. alij qui familiares v̄o
 ingris loculos portāt. et i occultis detrahētes ingris
 cruciant. **Q**uid? **N**ocet ne dignitas. p̄tās. et fami
 liaritas? **C**reatis i tanta dignitate angel9. ut lucifer
 vocaret. nō attendēs dignitatē creationis. casurus
 sedē q̄huit elacionis. **H**ic quidā claustralū dū ḡnis
 nobilitate p̄minet. dū l̄rāz sc̄ia pollent: dū voce mo
 dulacionis placēt. dū i qualib; arcū ceteros fr̄es pre
 cellūt. elacionis sedē petūt: et qui ex dono tanti
 muneris hūiliores esse deberēt. i tra debiliores illū
 tos supbi. tūnet. **N**ostis etiā p̄tātē p̄mi p̄atētis.
 qui cū i honore esset. nō itellerit. sed dū suo creatori
 obedire itēpsit. creatiue tui p̄positus erat. subditus
 fuit. **S**ic quidā ex data sibi p̄tātē. q̄n; supbiūt.
 et licet eis alij obediant: ipi tū obedire p̄lati nolūt.
Unde igit processit deieccio i dignitate? **U**n subiectio
 i p̄tātē? **U**n turbacio i familiaritate? **U**nde iterū.

matū i angelo. cū n̄ p̄cessisset. n̄ tūc esset. **I**nde p̄cām
i p̄rio hoīe. cū meli⁹ debet credē p̄cepto creatoris. q̄ sup̄
11 antiq gestioibus hostas. **Q**uō igit ut uidas qui i tū fuerat
familiaris. i matū cōsensisset iudeis. **Q**uare iterū
xp̄s i tū fecit. cū familiare sibi. quē nouerat inter
discipulos detiorē. **Q**uo digredior. **Q**uo ascendo.
Maiores ē em̄ opis. et subalioris. **S**cio tū qd si uēret
sathanas ad caplū cōfessiois. i petraē posset idulge
ciā i missiois. **S**ed ne desperaret hō cū audiret ange
lū tante dignitatē desperasse. hoīez tante p̄tatis
peccasse. discipulū tante familiaritatē apostatasse.
ostendit nob̄ d̄s exēpla quorūdā qui peccauerūt nec
desperauerūt. sed amici dei fā sūt. **N**on ignoras petri
negatioēz. an nescis thome dubitatioēz. **N**ōne post
culpā dilexit mariā. **I**mat xp̄s cōfessiois hūilitatem.
nō sup̄borū obstinationē. qui declinat cor suū i ūba
malicie ad excusandas excusatioēs i p̄cās. **S**ed tu
benignissime dñe iclina cor meū ad faciēdas iustificā
tioēs i oī tpe. ne declines cor meū i ūba malicie. sed
iusticie. **I**ustus em̄ i micio accusator ē sui. **Q**uid ē qd
celare vis illi quē nichil latet. cū de cor patet. qui
uidet i abscondito. qui nouit cogitatioēs homī. **A**bscondit
se adam i paradiso. p̄ culpā. sed abscondi nō potuit
qui nudus fuit. **A**ulis em̄ cōpotētis dei. nuda et
apta sūt oīa. **S**olent etiā ex nimia simplicitate
platorū. ul' p̄sitate subditorū. i caplō lites multipli
cari. q̄ ubi deesse seueritas discipline. oriūt iurgia.
crescūt rixe. **L**oquūt de exteriorib⁹ negotiis i domo
cōfessiois. adducūt oues et boues i caplū. ut ubi
h̄re debet sermo de aiabus. habeat cura de bobus.

Somouet inter huiusmodi uerba simpliciores fratres, turbat discreti, hinc iracundi locum, pium tempus loquendi. Queritur martha, respondet maria, quia non est qui respondeat pro ea. Vbi enim nimia simplicitas filatorum, non seruat pacem claustralium, ut non incipiat culpas ministrantium, ibi non martha pascit, non marie silentium custodit. Legimus questionem marthe, sed non legimus responsionem marie. Legimus tamen christum pro hac ad illam respondisse. In responsione siquidem christi, doceri possunt prelati. Hortatur enim martham: laudat mariam. Illam ne desistat a bona operatione: istam ut perseueret in contemplatione. Pulcher ordo ecclesie prouentum, ut in capitulo turbato frater non respondeat, nisi qui sciat quod debet, et quod debeat. In his tribus personis designari potest forma perfectae religionis. In martha ministrantium, in maria claustralium, in christo filatorum. In capitulo itaque in quo discreti praeualent auctoritas prelati, nemo nisi iussus loquitur: nisi ut clamet aliquis, ut de ordine querat, ut culpam suam humiliter confiteatur. In his siquidem seruandis, sumus et medicus, et perfecta medicina: seuerus enim non crudelis, et rationabilis disciplina. Si enim aliquis emendationem uindictam ferre recusauit, non tamen fratres, sed etiam ingem clamorosus et imprudens contempsit: etiam si non abcessit, de uia societate prouinciat. Non enim ut ait beatus augustinus, hoc fit crudeliter sed misericorditer, ne iragione pestifera plurimos perdat.

De dissolutione in choro. vi

Quoniam non solum in ceteris officinarum locis, uerum etiam in omnibus moribus inchoa fiat, quod autem quando offendat aspectum, dignum in fore uidetur, ut marie in ecclesia cum ad opus dei ventum fuerit, humilitate honestas, diligenter ob-

2
6

„Delectantur“

nec: ut qui i corda an spem dei uerum, ne ibide deicio
res sim. Snt em quida qui mte vagi. attoniti oculis
habitu dissoluti. plana pecti prospicietes plustant,
aliud cantat. et aliud cogitant. In choro sut corpore,
sed in foro mte. nuc intus sut. nuc foris exeit. n tm
itis dissoluti. sed eia cu erierit foris curiosi. psalmo
die yba proferut. sed psalmodie sensu no attendunt.
Unde bñs gregori. **V**ox iquit psalmodie. cu p mte
aone agit. p hanc oipotentia de ad cor iter parat.
ut itente menti. ut pphete misteria. ul gra xpiani
ois ifudat. **I**te in eode. **D**u iquit p psalmodia co
pucio effudit. uia nob i corde fit. p qua ad ihm
i fine puenit. Snt eia alij voce dissoluti. qui uocis
sue modulacioe gloriat. n tm gaudet de dono gre.
sed eia alios spmit. tumetes elacioe. aliud cantat q
libri habeat. et aliud forsitan iteru dicturi. ut sint
illud idem iteru cantaturi. **S**anta e leuitas uocis.
forsitan i mte. **S**tantant forsitan ut placeat plo
magis. q deo. **Q**ui sic cantat. no cantat cu maria
sorore morsi. sed i palatio. cu herodiade. ut placeat
discipulis ul herodi. **T**imes aut ne sicut altitudie
uocis: delectent. eia elacione mte. **N**emo aute
altius cantat eo. que dñs exaudire osueuit. de mote
sco suo: nemo dila. q cu dñs iclinat aure sua.
Voce mea iqt dauid ad dñm clamaui: et exaudiuit
me de mote sco suo. **A**sto igit i ualle humilitat. ut
i monte sco. exaudiri merearis. **S**i sic cantas. ut
ab alijs laude gras. uoce tua uendis. et facis ea no
tua: sed sua. **C**ane ne monasteriu btas. i theatru.
Habes i pte tua uoce tua. habeto et am: frangis

57
vocat. frangez volūtate. seruas consonāciā vocū. seruā
4 concordia morū. ut p exemplū discordes priō. et per
volūtate dō. p obīaz ingro. h^c ē discordia morū. **S**ūt
eā tres spēs sonorū. q sūt. pulsus. flatus. et cantu.
Ad cytharam ptingit pulsus. ad organū flatus. ad
vocat cantus. Assignari pōt h^c consonācia sonorū discordie
morū. si i ferat ad pulsum cythare. manū opacio.
ad flātū organi. mentis deuocio. ad cantū vocis
sermōis exhortacio. **P**ate igit cordas cythare. ma
nū bone opaciōis. ut discordes priō p exemplū morū
ficate carnis. imple organū cordis flātū. id ē spū sā
inspirationis. ut reddas dō dulce sonū pie deuotionis.
Ut iterz concordet ingro. cāta cantū nouū. cāta
obīe. nō cantū contradictionis et i obīe. **Q**uid pdest
dulcedo vocis. sine dulcedie cordis. **S**icut p ascēs
4 descensus musica. frangis 4 eleuas vocē. sic per
ascēs et descensus v^tutū frāgas et eleues mentē.
Frangas descendēs ad passionē priuī. eleues ad ^{ascendēs}
contemplationē dei. **N**oli cantare cū iuafero i celo. seu
cū priō hoīe i paradiso. sed cātes i tēplo cū xpō. eiātes
vendētes et emētes ex eo. eiātes vendētes datā grāz.
4 emētes vanā glīaz. **C**antus dyaboli cupiditas.
cantus pmi hoīs voluptas. sed caritas. **I**n cantu
dyaboli. sūt tres false voces. et i cantu pmi hoīs
tres dissonē et discordes. **I**n cantu etēni dyaboli.
p^{ri}ma vox ē elaciōis. scdā suggestiōis. tertia des
paciōis. **S**ili et i cantu pmi hoīs. p^{ri}ma vox ē dēci
tio. scdā consensio. t^{er}cia exarsio. **E**t hīs sex vocibz
constat discordie cantus. **M**usica dyaboli. ab aliori
vox cantū cepit. **I**nchoauit em i celo aethifonā

manib⁹ tractare. **A**ccedo ad hūile elatus. iratus
 ad mīte. crudelis ad mīseicordē: et tū patit^r hūilis
 elatū. mītis iratū. crudelē mīseicors. **A**ccedo serū⁹
 ad dñm. nō amore sed timore: nō deuocōe. s; vñ.
Accedo ad dñm. cui⁹ paissi serūi: ad prēm accedo.
 cui⁹ occidi filiū. **P**aissi iūbo: occidi exemplo: nec
 tū ptimesco dñm. nō reuerco: prēm. **M**anēs i tur-
 ba sūm. turbās aliquos. ab aliquo turbatus: qñz
 accedo ad pacifiū. **A**ppropiū quo etiā tū ad osculū
 pacis. qui pri⁹ i cōsiliatus accedē debuisse. ad osai-
 lū turbati frīs. **I**n altari illū eūde aspicio. porto q^d
 symeon suscipiens i maib⁹. grās agens bñdixit in
 templo. **B**onū ē saluatōre puerū portare i maib⁹.
 i fructū salutis hēe i opib⁹. **C**ui em portat puerū
 i maib⁹. id ē paritate i opib⁹: cū orat exaudit: ut i
 pace dimittat. **C**ū offerebant^r i templo pueri. of-
 ferri solebant i hac purificatiōe. agnus. turtures. et
 colūbe. **E**go aut quid offerā? cū nullū istorū hēe qam?
Offerā ne porci. de hys quos tā diu paui. **O**fferā ne
 merulā bñ bñdā? quē toriens et tam iportune in
 volitans occurrat. **O**fferā struatiōē. quē nutrum post
 diuisionē? **O**fferā fortassis porci inuidiac. pro agno
 inocētiē? merulā voluptatis. pro turture castitatis:
 struatiōē simulatiōis. pro colūba simplicitatē. **C**aud
 ē em moralit^r porci vertēs se i volutabro luti. mī
 pctōr iuerēs ad inuidiacā pctā? **E**t quid ē merula
 volitans? mī voluptas p suggestiōē temptas? **V**el
 qd struatiō i deserto. mī simlaciō i iūso? **A**d huc me
 cū hēo siliquas. abū scz porcor: qz adhuc i ore meo
 rsonāt sclares fabule. q sūt qñ ab⁹ spūm inuidorū.

Siliqua sicut scriptū repperi. gen⁹ ē legitimis. foliis⁹
maximū. et sonoz. sed granorū paucitate sterile.
et pene vacuū: ideoq; p siliquas designat fabule scla
res. sterili suauitate resonantes. Cū igit^r scilaria nar
ro. scultos agrego. et sicut porci siliquas sequū^r inu
di magas. **H**eu q̄ sepe occurrit in merula tēptacul⁹.
et tam tardus curro ad vepres et viticas correptionis
Cū aut^r btin būdā. ut ait **btis gregorius**. vgeret tē
tatio carnis. aspiciēs viticaz et vepriū iuxta desa
suetudine fructecta. nudū se i ill⁹ spinarū aculeis. et
viticaz incendis proiecit: et p vulnēa cutis eduxit
vuln⁹ mentis. q; voluptatem traxit i dolore. **G**ali⁹
ad altare p̄t accedē: cū cū occurrēt merula volup
tate. currit hūilis ad asperitatem correptionis. **E**go aut^r
quō accedā qui porto plumā struacionis. i habitu
religionis. ut nō placeā morib⁹. sed vestib⁹. **Q**uia
si em struacio volatū simulo: sed tñ pedibus trā
tango. **V**olito hitu: sed trā tango affatū. **P**ēna
siquidē. itēplacōis. a terrems nō eleuat. quē cor
pulecia carnee fragilitatē. pondere suo grauāt.
Unde **btis iob**. **P**ēna iquit struacionis: silis ē penni⁹
herodij et accipitris. **D**icit^r em silis pēna struacionis
pēne herodij et accipitris. cū aliq; habitu simulat
qd vīsa alicui⁹ antiqui p̄is habeat. **I**n pēnis igit^r
siles sūt. sed corpe differūt: q; struacio corpe maior
ē. et ideo a tra non p̄t eleuari. **Q**ui em terrena
sapiūt. et terrems ihyant: carnis desiderio solent
aggrauari. **U**nde et **uētas** dicit. **H**ī sūt qui veniūt
ad vos i vestimētis omiū: itus aut^r Tunt lupi rapa
ces. **E**xteri⁹ aut^r itego: omis velle: itus aut^r semio

Propterea. **P**roā dñō p̄sisto ad altare. extēsis māib⁹
 quasi crucifixus: cruce simulās. et tñ nō portans.
 Quā cruce? **P**ossitan latronis. sed p̄tinā illi⁹ cui dictū
 ē. hodie meū eris i paradiso. **T**res sūt siquidē cruce.
 p̄ia latronis despantis. scdā orantis et dicētis. me
 mēto mei dñe. cū veneris i ignū tuū: Ecce autē xp̄i.
Prim⁹ meruit cruce. sed nō p̄fuit ei ad salutē.
 scdus vō meruit. sed tñ ad salutē p̄fuit: Ecce non
 meruit. portavit tñ eā. sed nob⁹ p̄fuit. **H**ys tribus
 assimilari p̄nt. tres spēs hoīm. quorū hū p̄mi sūt
 qui portant cruce. mortificādo carnē. et tñ nō pro
 dest eis. q̄ nō penitent. **S**unt autē et alij qui mortifi
 cant carnē. et prodest eis ad salutē: orant et exau
 diūt: audiūt etiā qd dī. hodie meū eris i paradiso.
Quādo autē h⁹ audiūt? **C**ū euāgelij legentes dicūt.
 bñ paupes spū. qm̄ ip̄orū ē ignū celoz. **S**unt etiā
 alij liberi a pena p̄cā. nulli tñib⁹ implicati. subtrahē
 tes se a p̄iso ope. ab oīso sermōe. ab imūda cogi
 tatione: i quoz māib⁹ labor ē assiduus. oīo i lingua.
 puritas i mēte: portātes aliena p̄cā quasi sua.
Hij sūt qui portant cruce. nō pro suis. sed p̄ p̄cās alie
 nis. **P**rima igitur crux diaboli: scdā autē libz iusti:
 tertia uero xp̄i. **P**riā malicie: scdā p̄nie: Ecce iusti ē.
In vnaquaqz quattuor sūt dimēiones. **I**n cruce
 etem diaboli ē altitudo qua extollit⁹ sūpra oē qd
 colit⁹: p̄fūdū ē despatio. de q̄ p̄cāz cū i p̄fundum
 venerit maloz dēpmit. latitudo i carnalib⁹. qui la
 tā et spaciosam viā sequū: lōgītudo vō p̄tinacia.
In cruce vō iusti p̄fūdū ē hūilitas: lōgītudo assidui
 tas laboris. altitudo dēplatio. latitudo oīo. q̄ nō

trā latitudine sua d'plectit' amicitia, sed etiā inimici. **P**rox
aut xpi habz pfundū timoris, altitudine spei, latitudie
cāritatē: longitudinē p'seuerācie. **I**n p'ia cruce crucior;
ad sedā tendo: pro etiā suspiro. **P**rima timeo: sedā
q'ro: etiā desidero. **I**n prima pena tū: i sedā pena
tū venia: i tertia gloria. **N**ō cruce malicie ptinē p'ea:
ad cruce p'ine ptinē venia: ad cruce v'o iusticie gloria.
Timeo igit' penā: q'ro veniā: desidero glia. **S**ed
forsitan q'ris. vtrū i p'ne possis mēsuras vtriusq' c'is
Antē cruce pfundū habz b'is iob. altitudinē dauid,
latitudinē pauli: longitudinē naboth. **D**e pfundo
timoris dicitur, erat vir rectus et timēs deū. **D**e alti
tudine spei dicit dauid. **I**n te dñe spem nō d'fudarē
ternū. **P**aulus v'o d'ndit nob' latitudinē cāritatis,
dicens. **A**ntē oīa mutua i vobis cāritatē i'p'mā haben
tes. q' cāritas operit multitudinē p'ccōrū. **H**oc ē etiā
latū mādātū. ut qui diligit deū, diligat et frēm suū.
De longitudine v'o scriptū ē. **C**ū ahab rex isrl vineā
naboth. vertē vellē i ortū. qd' ille moralit' itelligēs.
mon inualuit. q' d'sentire. ut labor excolēde carnis.
verteret' i ortū voluptatis. voluit ēē i bono p'seue
rācie. mēsurā longitudis. t'minū mortis. **S**upra
pfundū igit' timoris. altitudo spei locat': ne p' tiorē
ad despacionē animi p'ducat'. **P**ost spem cāritas
p' cāritatē p'seuerācia p'omē: ut qui sperat amet.
qui amat. i hoc qd' amet p'seueret. **P**rimē igit'
i sedē cruce mēsuras. diligēs l'cō: assignare p't
tū voluit. **N**os aut' evertam' ad ea que cepimus.
ut sacrificiū dignū dō offerre valeam'. **T**ria sūt
aut sacrificiū gnā. **O**nū dñi corp'is: alter i'itū
Audis latitudinē tū dicit. opit multitudinē p'ccōrū

cordis: tñm mortificate carnis. **N** oportet igit' pcedere
 sacrificiū hūilitatis ī mēte: afflictiois ī carne: ut habeat
 deuotio ī dñici corpis dsecratioe. Cū obtulisset abrahā
 sacrificiū dñio post victoriā quīz vñl. vaccā triēne. et ca
 prā triēne. et arietē triēne. colūbā quoq; et turturē:
 aīalū corpa diuisit. aues vō ī diuisas dimisit.
 Descendebant aut volucres sup corpa diuisa: sed
 abrahā abigebat eas. Aues sūt spūales: aīalia corda
 carnalia. Adūsus iūce aīalia diuidū. Dū puerfa
 desideria distrahū. Porro aues idūse tmanēt. qz
 spiritales sp vītatīs vīculū tenēt. Dup corpa vero
 diuisa volucres descendūb. qz ī diuisioe carnaliū. de
 monēs desiderij sui pastū qerūt. Sūt et alie volucres.
 īportune sz cogitacioēs. q ī ipō nre orōis sacrificio quīz
 se īgerūt. et qd ī nob dō īmolam. hō rape ul' ma
 culare volūt. Sed abrahā abigete deficiūt volucres.
 qz man' scē discretiois itus fugat ī mūdōs spūs. et
 puerfas cogitacioēs. Per vaccam ut quidā volūt.
 qd graue ē aīal sensualitas. p caprā q altū petit. et
 clarū habz vīsum. itellcūalitas. Per arietē q cerui
 cosū ē aīal. carnal' ymaginatio signat. q corimbis
 supbie. spūm fluctatur. Hec triū amorū dñi' ēē. ut ī
 diuidue tīmtatis ībuant' amore. Ego aut nō tm
 grauo: gressu volucrū. sed etiā ī quieto: īportūitate
 muscarū. q venētes ex egypto. adhuc sequi' sacri
 ficiū ī deserto. In ill' timeo rapinā: ī hys maculam.
 Tres sūt aut muscæ egypti. id ē vāitas. curiositas.
 y voluptas. Musca vāitat' ī quietat et maculat sac
 ficiū hūiliat cordis: musca curiositat' sacrificiū orōis.
 musca voluptatis. sacrificiū mortificate carnis.

Accedo igitur ad altare. uanus, curiosus, voluptati subditus.
Sunt etiam multi alij in seculo, qui non tamen uani, curiosi et volup-
tiosi, sed etiam cum ambigunt, non cum deuotione accedunt ad
mensam christi, qui non accederent, nisi seipsum aliquando acceptu-
ros sperarent. Accessit ad Iesum petrus, accessit et iudas,
accesserunt discipuli, accesserunt et milites crucifigentes.
Accedunt cotidie ad corpus christi religiosi, accedunt et pusi
sacerdotes, qui ea quae offeruntur ad mensam christi, offerunt in
mensa dyaboli. Ipsa est alea fati. In illa dominum inuocant:
Iusta puniunt. Non enim oratione vacant, sed lusu et exultant.
Legem dei non sciunt, non discunt, vacantes otio comestationibus
et ebrietatibus stardet, frenis inhiant, frenas sapunt, assidue
in plateis, in ecclesia uari, tardi ad inuestiganda culpa peccato-
ris, parati ad inuestiganda vestigia leporis: uelociores ad
ingrediendo canes, quam ad euocando pauperes. Libenter
porrigunt panem cani quam pauperi, plures seruiunt eis ad
mensam, ad missam nullam. Famulas aut famulos habere
secum uolunt, sed clericos habere non possunt, quia nolunt. Hi sunt
quorum thalamus ornatus est ecclesia, equus charius est missa-
li: capta casula pulchrior, camisia delicatior alba.
Ecce quod obscuratum est aurum, mutatus est color optimus:
dispersi sunt lapides scilicet in capite omnium platearum. Obscu-
ratum est aurum fulgore peccatorum: mutatus est color decorus
et sanctitatis, in seditate uiciorum. **Q**ui sunt isti lapides scilicet,
dispersi in capite omnium platearum? nisi ut quidam sapienter dicit,
sacerdotes christi, et ministri sacri altaris, et canonicorum
sancta et deo consecrata societas, non homo et uirginum et sanoniam
multitudo, qui se appare debet in secreto dei aspectibus,
quod nunquam nunc est foris inspicere, nunquam extraneis et solum actibus
occupari. **S**ed quod grauiter est, ideo dispersi deplorant.

quasi lapides scilicet in capite omni platearum. quod dum per vitam
et orationem iturus esse in contemplatione dei se debuerat. per vitam
et probam foris passim vacat. Ecce iam pene nulla est
sclavis vite actio. quam sacerdotes christi non administrant.
nulla mundi negotia. in quibus ministri altaris. se non occu-
pent. nulla est improbitas. qua monachicus ordo se non
ipset. pene nulla illecebris vite blandicies qua se
castitas scilicet nominalium non imaculet. Scilicet lapides
dispersi sunt in plateis. cum religiosi quique lata mundi itinera
sectantur. Et non solum in plateis. sed in capite omni platearum.
disperti sunt. dum per desiderium huius mundi opera pagant. et tamen
de religioso habitu culmine honoris vel laudis querunt.

In capite ergo platearum dispersi sunt. quod et iacet per ministerium
operis. et honorari volunt de imagine scitatis. Cuius est igitur
cum tales ad altare accedunt. qui nichil aliud nisi temporalia
querunt. Et quod maior aut grauior abusus in claustris. vel
in scolis potest esse. quam quod ad sacrificium domini corporis accedas sine
reuerentia. ac sine deuotione. Possunt ea que diximus. animi
legem transgredere. si caueantur. quod nota sunt si teneantur. ut
ut prelati subditos diligant. custodiant. subditi prelatibus
benigne obediunt. deuoti sint senes. laboriosi iuuenes.
sit honestas in habitu. mediocritas in victu. in claustris assi-
dum. ad curiam vari. ut non sint curiales sed claustrales.
sint infati psalmis. non causis. in claustris non sit rumor.
sed laus. in caplo non lites. sed confessio. sit in choro seueri
simplicitas. circa altare reuerentie honestas. Et huius
igitur obseruatione mandatis pendet summa religionis. (toa)
Explicit ps. scda. Incipit prologus in eccliam peren-